

T.C.
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EŐ SEÇİMİ TUTUMLARININ
BİREYSEL ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

TEZİ YAZAN
Diğdem TUZER

TEZ DANIŞMANI
Yrd. DoÇ. Dr. İbrahim İNAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MERSİN EYLÜL, 2016

T.C
ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

201410012 numaralı öğrencimiz olan **Diğdem TUZER** tarafından hazırlanan "Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tutumlarının Bireysel Özellikleri Açısından İncelenmesi" başlıklı bu tez çalışması jürilerimiz tarafından oy birliği ile Psikoloji Anabilim Dalında **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

(Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.)

Üniv. İçi- Tez Danışmanı - Jüri Başkanı: Yrd. Doç. Dr. İbrahim İNAN

(Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.)

Üniv. Dış - Jüri Üyesi: Prof. Dr. Gülşah SEYDAOĞLU
(ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ)

(Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.)

Üniv. İçi- Jüri Üyesi: Prof. Dr. İsmail AYRIKAYI

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

... (Enstitü Müdürlüğünde evrak aslı imzalıdır.)

28 / 09 / 2016

Yrd. Doç. Dr. Marat KOÇ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖNSÖZ

Toplumun temel taşlarını oluşturan aile kurumunun, inşası evlilik yoluyla gerçekleşir. Evlilik, iki insanın yaşamlarını birleştirme kararıdır. Bu kararın, kişinin yaşamını olumlu yönde etkilemesi büyük oranda uygun eş seçimine bağlıdır. Geçmişte daha çok ailelerin görüş birliği doğrultusunda gerçekleşen eş seçimleri, günümüzde bireysel kararların etkisindedir. Evlilik ilişkisinde uyumu yakalamak, doyurucu ve sağlıklı bir ilişki geliştirmek bireysel tercihlerimizin sonucudur. Doğru seçimi yapabilmek, bu konudaki tutumlarımızın farkında olmayı gerektirir. Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumlarını, bireysel özellikleri açısından incelemeyi hedeflemektedir.

Değerli görüş ve önerileriyle araştırmama önemli katkıları olan hocalarım, Yrd. Doç. Dr. İbrahim İnan'a ve Prof. Dr. Ünal Ay'a ve Prof. Dr. Gülşah Seydaoğlu' na teşekkür ederim. Ayrıca anket çalışması sırasında bana ilgiyle yardımcı olan, Çağ Üniversite'sinin değerli hocalarına teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak, yaşamım boyunca olduğu gibi bu yorucu süreçte de, destekleri ve anlayışları ile yanımda olan anneme ve kız kardeşlerime teşekkür ve sevgilerimi sunarım.

28.09.2016

DİĞDEM TUZER

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN EŞ SEÇİMİ TUTUMLARININ BİREYSEL ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Diğdem TUZER

Yüksek Lisans Tezi, Psikoloji Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. İbrahim İNAN

Eylül 2016, 71 sayfa

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin bireysel özelliklerinin eş seçimi tutumlarına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın deseni, tarama modelinde tanımlayıcı ve kesitsel bir tasarım olarak belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2015-2016 öğretim yılı, bahar döneminde, Çağ Üniversitesi'nde öğrenim gören 220' si kız, 87'si erkek olmak üzere toplam 307 kişi oluşmaktadır. Katılımcıların bireysel özelliklerini belirlemek için "Kişisel Bilgi Formu", eş seçimi tutumlarını belirlemek için "Romantizm Ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Katılımcıların bireysel özellikleri olarak; cinsiyet, güncel ilişki, ilişki durumu, ilişki süresi, evlilik düşüncesi, evliliğin gerçekleşeceği yol, evlilik planı için verilen süre ve ebeveynlerin birliktelik durumları ele alınmıştır. İstatistiksel bulgulara göre, eş seçimi tutumları; cinsiyete göre "beraber yaşama" ($p<0,05$), güncel ilişkiye göre "idealleştirme" ($p<0,05$), evlilik düşüncesine göre "aşk yeterli", "çaba göstermeme", "zıt kutuplar", "beraber yaşama", "idealleştirme" ($p<0,05$), evlilik planı için verilen süreye göre, "beraber yaşama", "zıt kutuplar", "çaba göstermeme", "tam güven", "idealleştirme" ve "aşk yeterli" ($p<0,05$), evliliğin gerçekleşeceği yola göre, "aşk yeterli", "çaba göstermeme", "tam güven" ve "zıt kutuplar" ($p<0,05$), alt boyutları için anlamlı bir farklılık göstermiştir. Buna karşın, eş seçimi tutumları; ilişki süresi, ilişki durumu ve ebeveynlerin birliktelik durumları açısından anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Araştırma bulguları literatür dahilinde tartışılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: eş seçimi, eş seçimi tutumları, evlilik, eş seçimi mitleri, üniversite öğrencisi

ABSTRACT

**STUDYING ATTITUDE OF MATE SELECTION OF UNIVERSITY
STUDENTS
IN THE WAY OF INDIVIDUAL CHARACTERISTICS**

Diğdem TUZER

Master's Thesis, Department of Psychology

Thesis Supervisor: Assistant Professor İbrahim İNAN

September 2016, page 71

In this research, individual characteristics of the university students to the effect of the attitude of mate selection was studied. The pattern of research is defined as illustrative and cross sectional design in the scanning model. In the 2015-2016 school year, spring term, the working group of the research is consist of total 307 people who 220 of them are girls, 87 of them are boys who have been studying at the Çanakkale University. "Personal Information Form" to determine the individual characteristics of participants, "Romance and Mate Selection Attitude Scale" to determine the attitude of mate selection is used. Sex, current relationship, relationship status, relationship's time, the thought of marriage, the way thought to bring about marriage, given time for wedding plan and the status of parent's togetherness have been discussed as individual characteristics of participants. According to statistical findings, attitudes of mate selection have been shown meaningful differentiation for sub-dimensions such as: according to sex "cohabitation"(p<0,05), according to current relationship "idealization"(p<0,05), according to thought of marriage "love is enough", "ease of effort", "opposites complement", "cohabitation", "idealization" (p<0,05), according to the time given for wedding plan "cohabitation", "opposites compliment", "ease of effort", "complete assurance", "idealization" and "love is enough"(p<0,05), according to the way which marriage brings about, "love is enough", "ease of effort", "complete assurance" and "opposite compliment" (p<0,05). In any case, attitudes of mate selection have not been shown meaningful differentiations in the way of time of relationship, relationship status, and the status of parent's togetherness. Research findings are discussed within the literature and given suggestions.

Key Words: mate selection, the attitude of mate selection, marriage, the myths of mate selection, university students

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğinin Alt Ölçekleri ve Maddeleri	27
Tablo 2. Çalışma Grubunun Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Dağılımı	30
Tablo 3. Varyans Homojenliği Testi	32
Tablo 4. REST Ölçeğinin Alt ölçek Puanlarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	33
Tablo 5. REST Ölçeğinin Alt ölçek Puanlarının Güncel İlişkiye Göre Dağılımı.....	34
Tablo 6. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının İlişki Süresine Göre Dağılımı	35
Tablo 7. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının İlişki Durumuna Göre Dağılımı	36
Tablo 8. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının Evlilik Düşüncesine Göre Dağılımı.....	37
Tablo 9. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının Evliliği Planlama Süresine Göre Dağılımı..	38
Tablo 10. REST Ölçeğinin Alt ölçek Puanlarının Evliliğin Gerçekleşeceği Yola Göre Dağılımı.....	40
Tablo 11. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının Ebeveynlerin Birliktelik Durumuna Göre Dağılımı.....	42

ŞEKİLLER LİSTESİ

- Şekil 1. Yaş Gruplarına Göre Evlenilecek Kişide Aranılan Kriterlerin Önemli Görülmeme Düzeyi (%) (TÜİK, 2006)10
- Şekil 2. Cinsiyete Göre Evlenilecek Kişide Aranılan Özellikler (%) (TÜİK, 2006).....11

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD : Amerika Birleşik Devletleri

AAK : Aile Araştırma Kurumu

ESTÖ : Eş Seçme Tercihleri Ölçeği

REST : Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği

TÜİK : Türkiye İstatistik Kurumu

İÇİNDEKİLER

KAPAK.....	I
TEZİN İMZA SİRKÜLERİ.....	II
ÖNSÖZ	III
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
TABLolar LİSTESİ	VII
ŞEKİLLER LİSTESİ	VIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	IX
İÇİNDEKİLER	X
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR.....	6
1.1. Genç Yetişkinlik	6
1.2. Evlilik ve Aile	6
1.2.1. Evlilik ve Aile Kavramları	6
1.2.2. Evlilik, Aile ve İşlevsellik.....	7
1.2.3. Evlilik, Aile ve Eş Seçimi	8
1.3. Ülkemizdeki Eş Seçme Yaklaşımları.....	8
1.4. Eş Seçimini Etkileyen Faktörler	9
1.4.1. Yaş	9
1.4.2. Cinsiyet	10
1.4.3. Kültürel Etkenler	11
1.5. Eş Seçimi Kuramları	12
1.5.1. Evrim Kuramı.....	12

1.5.2. Sosyal Rol Kuramı.....	12
1.5.3. Birbirini Tamamlayan Gereksinimler Kuramı	13
1.5.4. Benzerlik-Çekicilik Kuramı	13
1.5.5. Uyarın-Değer-Rol Kuramı.....	13
1.5.6. Eş Seçiminde Psikanalitik Yaklaşımı	14
1.5.7. Filtre (Süzgeç) Kuramı	14
1.5.8. Cinsel Stratejiler Kuramı	14
1.6. Eş Seçimine Yönelik Tutumlar	15
1.7. Literatürdeki Araştırmalar	18
1.7.1. Eş Seçimi İle İlgili Araştırmalar.....	18
1.7.2. Eş Seçimine Yönelik Tutumlarla İlgili Araştırmalar.....	22
İKİNCİ BÖLÜM	
2. YÖNTEM.....	25
2.1. Araştırma Modeli	25
2.2. Çalışma Grubu	25
2.3. Veri Toplama Araçları.....	25
2.3.1. Kısa Bilgi Formu	25
2.3.2. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği.....	26
2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi.....	27
2.4.1. Verilerin Toplanması	27
2.4.2. Verilerin Analizi.....	27
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3. BULGULAR VE YORUM.....	29
3.1. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğinin (Rest) Güvenirlik Analizi	29
3.2. Çalışma Grubunun Bireysel Özelliklerine İlişkin Bulgular	29
3.3. Eş Seçimi Tutumlarının Bireysel Özellikler Açısından İncelenmesi.....	32

3.3.1. Eş Seçimi Tutumlarının Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	32
3.3.2. Eş Seçimi Tutumlarının Güncel İlişkiye Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	34
3.3.3. Eş Seçimi Tutumlarının İlişki Süresine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	35
3.3.4. Eş Seçimi Tutumlarının İlişki Durumuna Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	36
3.3.5. Eş Seçimi Tutumlarının Evlilik Düşüncesine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	37
3.3.6. Eş Seçimi Tutumlarının Evliliği Planlama Süresine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	38
3.3.7. Eş Seçimi Tutumlarının Evliliğin Gerçekleşeceği Yönteme Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	40
3.3.8.Eş Seçimi Tutumlarının Ebeveynlerin Birlikte Yaşama Durumuna Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular	42
4.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	43
4.1. Sonuçlar	43
4.2. Öneriler.....	48
5. KAYNAKÇA	49
6. EKLER	53
6.1. Ek-1 Kullanım İzni.....	53
6.2. Ek-2:Kişisel Bilgi Formu	54
6.3. Ek-3: Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Ve Yanıtların Dağılımı	56
7. ÖZGEÇMİŞ.....	59

GİRİŞ

Üniversite dönemi, bireylerin yaşamlarını değiştirebilecek fırsatlar ile yüzleştikleri bir dönemdir. Gençler bir yandan kariyer fırsatlarını değerlendirmekte diğer yandan yeni sosyal çevrelerine uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Erikson 'a göre, yakın ilişkileri kurma ve geliştirme genç yetişkinler için önemli bir gelişimsel görevdir. Bireyin sosyal ilişkilerinin önemli bir bölümünü oluşturan yakın ilişkiler, birey için hem mutluluk hem de mutsuzluk kaynağı olabilmektedir (Dönmez ve diğerleri,2009:2).Bu dönemde yaşadıkları ilişkiler gençlerin karşı cinse yönelik tutumlarını etkileyebilmektedir. Bu sayede, eş seçimi ve evlilik arifesindeki gençler bu konudaki beklentilerini değerlendirme fırsatı bulmaktadırlar. Evlilik kararı kişinin tüm yaşamını etkilemesi bakımından oldukça önemlidir. Evliliklerin sağlıklı bir şekilde yürümesi ve evlilikten alınan doyumunun yüksek olması, kişilerin uygun tercihler yapmasına bağlıdır (Özgüven,2014:31). Eş seçimi kararı, kişinin, yaşamını kiminle sürdüreceğini, kimden çocuk sahibi olacağını, kiminle aile kuracağını belirlediği bir süreçtir. Bireyin yaşamına etkisi düşünüldüğünde oldukça önemli ve karmaşık bir karar alma sürecidir. Evlilik, insanoğlunun neslinin devam ettirmesini sağlayan bir birlikteliktir. Toplumsal yaşamın en küçük yapı taşı olan ailenin de temeli evlilik ile atılır. Ailede öğrenen, sosyalleşen ve hayata hazırlanan çocuk, sadece neslin değil kültürün de devamını sağlar. Türk Medeni Kanunu'na göre evlilik, tam ve sürekli bir hayat ortaklığı yaratmak üzere ayrı cinsiyetteki iki kişinin hukuken makbul ve geçerli birleşmesi olup, sosyal, ahlaki ve aynı zamanda hukuki bir kurumdur (Bayoğlu ve Atlı,2014: 397-415).

Evlilik, geleneksel toplum yapısında kadın ile erkek arasındaki birlikteliğin toplum tarafından onayıdır. Bunun yanı sıra evlilik, toplumsal statü, sosyal destek, maddi kazanımlar, duygusal bağlılık gibi çok sayıda kazanımı da beraberinde getirebilmektedir. Bu durum evlilik kurumunun günümüze kadar varlığını nasıl sürdürebildiğini açıklamaktadır. Toplumsal bir kurum olarak evlilik de diğer kurumlar gibi zaman içerisinde değişimler göstermiştir. Kentleşme sürecinde; göçlerin yaşanması, şehirlerin büyümesi, iş alanlarının çeşitlenmesi, yaşam standartlarının değişmesi, aile yapısını da etkilemiştir. Kadının çalışma hayatında aktif olarak yer alması, ailedeki konumunu değiştirmiştir. Geleneksel toplumlarda evlilik kararının verilmesinde aile etkin bir rol oynamıştır. Evlilikler, görücü usulü dediğimiz ailelerin görüş birliği ile gerçekleşmiştir. Günümüzde değişen toplum yapısı ile evlilik kararı ve eş seçiminde bireylerin tercihlerini ön plana çıkarmıştır. Eş seçimini etkileyen unsurlar, eş seçimini

kolaylaştırması ya da zorlaştırması bakımından önemlidir. Araştırmalar eş seçimini etkileyen birçok faktör bulunduğunu göstermektedir. Bu faktörler; yaş, etnik köken, yerleşim yeri, fiziksel özellikler, tutum ve düşünce benzerliği, iletişim şekli, kişilik özellikleri, mal varlığı, dini inanç, sosyal statü, eğitim düzeyidir (Çalışkan ve diğerleri,2015:6). Eş seçimi ile ilişkili faktörler benzerlik ve tamamlayıcılık ilkeleri ile açıklanmaktadır. Benzerlikler ilkesinde, ortak özellikler kişileri birbirine çekmektedir. Tamamlayıcılık ilkesinde ise farklı kişilik yapılarının ve tamamlayıcı özelliklerin çekicilik unsuru oluşturduğuna dayanır. Eş seçiminde benzerlik ilkesi daha çok kabul görmektedir.

Eş seçimi tercihleri, aynı toplumda zaman içinde veya farklı toplumlarda kültürden kültüre değişebilmektedir. Eş seçimi tercihlerinin zaman içinde değiştiğini ifade eden, Buss ve diğerleri(2001) her iki cinsiyetin de fiziksel çekiciliğe, maddi imkanlara, birbirini çekici bulmaya ve sevmeye verdiği önemin arttığını, iyi yemek yapma ve ev bakımına verilen önemin azaldığını bildirmektedirler.

Eş seçimi tercihlerimizi yönlendiren tecrübelerimiz, eş seçimine yönelik tutumlarımıza kaynaklık eder. Sınırlı tecrübelerimizden yola çıkarak edindiğimiz ilişkiye yönelik inançlar ve bilgiler tutumlarımızın bilişsel yönünü oluşturur. İdeal eş kavramı, belirli standartları, varsayımları ve beklentileri oluşturmaktadır. Standartlar, eş adayında olması istenen özelliklerdir. Beklentiler; ilişki içerisindeki kişinin, karşıdaki kişinin davranış tarzına yönelik öngörülerdir. Varsayımlar ise ilişkinin şu anda nasıl olduğu ile ilgili öngörülerdir (Baucom ve diğerleri,1989). Evliliğe dair gerçekçi olmayan inançlar, katı standartlara, hatalı varsayımlara ve rasyonel olmayan beklentilere dönüşerek tutumlarımızı oluşturmaktadır. Eş seçimine yönelik sınırlandırıcı inançlar ve beklentiler, evlilik ilişkilerinde sorunlara neden olabilmektedir. Yurt dışında yapılan çalışmalar; eş seçimi ile ilgili gerçekçi olmayan inançların, ilişkilerinde ayrılık yaşanlar, fazla ilişki tecrübesine sahip olanlar ve kadınlar tarafından, daha az devam ettirildiğini ortaya koymuştur. Görüldüğü gibi evliliğe yönelik tutumlar, cinsiyet ve ilişki tecrübesi gibi birçok farklı değişken ile ilişkilidir. Genç yetişkinlik döneminde bulunan üniversite öğrencilerinin katıldığı bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin eş seçimine yönelik tutumlarının bireysel özellikleri açısından incelenmesidir. Eş seçimi ile ilgili rehberlik çalışmalarına katkısı düşünüldüğünde konu ile ilgili daha fazla araştırmaya gereksinin duyulmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin bireysel özelliklerinin eş seçimi tutumlarına etkisini incelenmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

ALT AMAÇLAR

A- Cinsiyetlerine göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları anlamlı olarak farklı mıdır?

B- Güncel bir ilişkinin varlığına göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları anlamlı olarak farklı mıdır?

C- İlişki süresine göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları anlamlı olarak farklı mıdır?

Ç- İlişki durumuna göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları anlamlı olarak farklı mıdır?

D- Evlilik düşüncesine göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları anlamlı olarak farklı mıdır?

E- Evlilik planı için verdiği süreye göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları anlamlı olarak farklı mıdır?

F- Evlenmeyi düşündüğü yola göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları anlamlı olarak farklı mıdır?

G - Ebeveynlerinin birlikte ve ayrı olma durumlarına göre üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları anlamlı olarak farklı mıdır?

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Aile ve evlilik kurumları, geçmişten bu yana varlığını sürdürmekle birlikte önemli değişimleri içinde barındırmaktadır. Zamanla değişen ekonomik ve sosyal yapı; evliliğe ilişkin düşünceleri, evlilik yaşını, eş ile tanışma biçimini, evlilik ritüellerini ve eş seçme kriterlerini etkilemiştir. Bugün, evlenme çağında bulunan pek çok birey evlenmeyi ve çocuk sahibi olmayı düşünmemekte veya evliliği ertelemektedir. Evlenmek için gerekli olanaklara sahip bu bireylerin evliliği düşünmeme sebeplerinin başında boşanma oranlarındaki artış gelmektedir. Boşanma oranlarındaki artış doğru eş seçme yönündeki kaygıları artırmıştır (Şentürk,2008:8).Geleneksel toplum yapısının değişmesi ve bireyselliğin artması, evliliğe yönelik beklentileri de etkilemiştir. Geleneksel bakış açısıyla şekillenen karı-koca rollerinin ötesinde bir hayat arkadaşlığı arayışının doğması söz konusudur. Bireysel ihtiyaçlarını ön planda tutan günümüz insanı için, evliliğe ve eşe yönelik beklentiler artırmıştır. Birbirinin gereksinimlerini karşılayabilmek, sağlıklı bir ilişki sürdürebilmek için gereklidir. Toplum ve bireyi etkileyen bu gelişmeler, doğru eş seçiminin önemini artırmaktadır. Üniversite çağındaki gençlerin bir bölümü eş seçimi arifesinde(nişan-söz) iken bir bölümü de hayatlarını etkileyen uzun süreli beraberlikler yaşamaktadır. Her iki durumda da bireyin karşı cinsle kurduğu ilişkiden aldığı doyumun yüksek olması, uygun eş seçimini yapması ile ilişkilidir. Bu araştırmada, üniversite öğrencilerini eş seçme sürecinde etkileyebilecek, eş seçimini sınırlandırabilen ya da hatalı seçimlere neden olabilecek eş seçimi tutumları ele alınmıştır. Eş seçimi tutumları ile bireyin; cinsiyeti, duygusal ilişkisinin varlığı, süresi, evlilik düşüncesi ve planı, evliliğini gerçekleştirmeyi düşündüğü yol ve anne-babanın birliktelik durumu özellikleri incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulguların, üniversite çağındaki gençlere, aile ve evlilik konularında rehberlik hizmetlerini yürüten danışmanlara ve konuyla ilgili diğer araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

VARSAYIMLAR (SAYILTILAR)

- 1.Bireyler, eş seçimine yönelik bazı sınırlandırıcı inançlara ve bu doğrultuda oluşan eş seçimi tutumlarına sahip olabilmektedirler.
- 2.Üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları, potansiyel eşlerini seçmede etkilidir.
- 3.Bireysel özellikler olarak nitelendirebileceğimiz; cinsiyet, ilişki deneyimi, evlilik düşüncesi ve ebeveynlerin birliktelik durumu gibi özellikler eş seçimi tutumlarını etkileyebilmektedir.

4.Üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları ve kişisel bilgileri, Romantizm Ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğine ve Kişisel Bilgi Formuna verilen yanıtlara göre değerlendirilmiştir.

5.Araştırma grubunda yer alan öğrenciler, Kişisel Bilgi Formunu ve Romantizm Ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği'ni kişisel bilgilerini ve eş seçme tutumlarını değerlendirmeye olanak tanıyacak şekilde içtenlikle cevaplamışlardır.

SINIRLILIKLAR

1.Bu araştırmanın çalışma grubu, 2015-2016 öğrenim yılı bahar döneminde, Çağ Üniversitesi' n de öğrenim görmekte olan, İngilizce Öğretmenliği, Türk Dili Ve Edebiyatı, Psikoloji, Hukuk, Uluslar arası Ticaret ve Lojistik öğrencileriyle sınırlıdır.

2.Araştırmacı tarafından incelenen eş seçimi tutumları, Romantizm Ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğinin maddeleriyle sınırlıdır.

3.Bu çalışmada cinsiyet göre eş seçimi tutumları anlamlı bir farklılık göstermiştir. Araştırmanın çalışma grubu, cinsiyet açısından evreni temsil etmiyor gibi görünse de, istatistiksel karşılaştırma için yeterlidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

1.1. Genç Yetişkinlik

İnsan yaşamının gelişim süreci belirli yaşam dönemleri çerçevesinde ele alınmaktadır. Doğum öncesi ile başlayan gelişim sürecimiz, bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık dönemleri ile devam etmektedir. Gelişim dönemleri, bireylerin fiziksel, duyuşsal, zihinsel ve sosyal açıdan gösterdikleri değişimleri içermektedir. Genç yetişkinlik dönemi, ergenliğin bitimi, yetişkinliğin başlangıcı olarak ifade edilir. Erikson'a (1959) göre, bu dönemde yakın ilişkiler geliştiremeyen bireyler yalıtılmışlık duygusu yaşamaktadır. Bu durum bireyin kişilik gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Erikson gibi Havighurst' da (1972), gelişimin yaşam boyu devam ettiğini ve gelişimde öğrenmenin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Yaşamı, gelişim görevleriyle mücadele etmeyi öğrenmek olarak tanımlayan Havighurst, genç yetişkinlik döneminin gelişim görevini, eş seçimi yapmak ve eşle yaşamayı öğrenmek olarak tanımlamıştır (Akt. Çok,1993:641-670). Jeffrey J.Arnett (1994), bu dönemi farklı bir kavramla açıklamaktadır. Beliren yetişkinlik olarak ifade edilen bu dönem; ergenlik ile yetişkinlik arasındaki 18-25 yaş aralığını kapsamaktadır. Arnett, bu kavramın ortaya çıkışını; tarım toplumundan sanayi toplumuna geçiş, kentleşme, gelişen iş olanakları ve eğitim fırsatlarının değerlendirilmesini de içine alan toplumsal gelişmelere bağlamıştır. Tüm bu gelişmelerin bireyin yetişkinliğe geçiş sürecini etkilediğini ve bu etkinin de kültürlere göre değiştiğini söylemektedir. Bu gelişmeler, evlilik ve çocuk sahibi olma yaşının yükselmesine ve yetişkin olma ve eş-anne-baba rollerini üstlenme gibi özelliklere ilişkin yaşlarındaki değişimlere neden olmuştur. Arnett (2007) göre, bu dönemdeki ilişkiler daha çok bireyin gelecekte kuracağı aile ve çocuk sahibi olacağı eşini seçmeye yöneliktir. (Akt. Doğan ve Cebioğlu,2011: 11-21).Genç yetişkinlik ya da beliren yetişkinlik adı altında farklı kavramlarla açıklanan bu dönemin temel nitelikleri arasında; bireyin yakın ilişkiler kurma ihtiyacı ve eş seçimine yönelik tecrübelerin edinilmesi yer almaktadır.

1.2. Evlilik ve Aile

1.2.1. Evlilik ve Aile Kavramları

Evlilik, bir toplum içinde var olabilen insan gruplarının, yaşantıları süresince uyguladıkları ve geliştirdikleri sosyal öğelerle yüklü bir kavramdır. Sosyal öğelerin değişik

toplumlarda, farklı değer yargıları ile yüklenmesi, kültürler arası farklılıkları açıklamaktadır. Kadın ve erkek arasındaki bu ilişki türü toplum tarafından onaylanmaktadır. Evlilik ilişkilerinin belirli kalıplar dahilinde gerçekleşmesi, onun kurumsallaşmasını sağlamıştır. Evlilik, hayatlarını birleştirmek isteyen iki insanın, kendi iradeleriyle oluşturdukları bir bağlılıktır (Gökçe,1991:385). İki kişinin yaşantılarını paylaşmak, çocuk yapmak ve yetiştirmek için yaptığı bir sözleşmedir. Evlilikte eşlerin ve çocukların hak ve sorumlulukları yasalarla olduğu kadar toplumsal normlar, ve inanç sistemleriyle de şekillenmiştir (Özgüven,2014:19). Evlilik, aile birliğinin devamını sağlayan bir kurumdur. Malinowski (1966), bu iki kavram arasındaki farkı şu şekilde açıklar" Aile bir grup ya da örgüt, evlilik ise çocuk yapmak ve yetiştirmek için yapılmış bir kontrattır".Winch (1965), aileyi neslin devamını sağlayan toplumsal bir yapı olarak tanımlar (Akt.Gökçe, 1991:206-207). Aile; aralarında kan bağı bulunan, anne, baba ve çocuklardan oluşan toplumun en küçük birimidir (Gökçe,1991:207). Toplular, aile ile ilgili gelenek ve görenekleri kendi kültür yapısına göre kurumsallaştırmıştır. İnsanoğlu var olabilmek, beslenmek, barınmak ve güvende olabilmek gibi temel ihtiyaçlarını sağlayabilmek için dayanışmaya ihtiyaç duymuştur (AAK,1991:491-492).Aile ve evlilik kavramları, farklılıklarına rağmen temelde insanoğlunun biyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan gereksinimlerini karşılayan ve birbiriyle ilintili iki kurumdur.

1.2.2. Evlilik, Aile ve İşlevsellik

Evlilik, yaşam doyumunun belirleyicilerinden biridir.(Morris,2013:384) Evlilik, biyolojik, sosyal, duygusal ve ekonomik işlevleri olan bir kurumdur. Evliliğin biyolojik işlevi, cinsel güdünün tatminidir. Eşlerin cinsel istek ve beklentilerinin karşılanması eşler arasındaki uyum için gereklidir. Bu temel güdü aynı zamanda üreme ve bu sayede neslini devam ettirme işlevlerini yerine getirir. Evliliğin sosyal işlevi ise, dayanışma, güven içinde olma ve toplumda saygınlık kazanma ihtiyaçlarının doyurulmasıdır. Evlilik, her iki cins için sevmek, sevilme ve beğenilme gibi psikolojik ihtiyaçların da karşılandığı bir kurumdur. Aile yapısı, toplumdan topluma ya da aynı toplumda zaman içinde değişiklikler gösterse de işlevsellik bakımından benzer özellikler gösterir. Neslin devamını sağlamak, çocuk yetiştirmek, aile üyelerinin sosyoekonomik gereksinimlerini karşılamak, sevgi ve dayanışma ortamı sağlamak, ailenin işlevlerindedir (Özgüven,2014: 20).

1.2.3. Evlilik, Aile ve Eş Seçimi

Aile ve evlilik kurumlarının kültürel farklılıklar gösteren yapısı eş seçimi yaklaşımlarını da etkilemiştir. Endogamyde (grup içi evlenme), eş adayı evlenecek kişinin mensubu olduğu gruptan seçilir. Grubu oluşturan öge, din, millet, sosyal sınıf, mezhep, akrabalık gibi ilişkilere dayanır. Bu evlilik biçimiyle, grubun düzenin korunması ve üyeler arasındaki bağların güçlenmesi hedeflenmektedir Kişi ister ilkel bir toplumun ister modern bir toplumun ferdi olsun, eş seçimi daima belirli koşullar doğrultusunda gerçekleşir. Bireyin eş seçme kararında tam bir özgürlük durumundan bahsedilemez (Gökçe,1991:387) .Eş seçimini etkileyen bireysel ve toplumsal etmenler kişinin karar verme sürecine dahil olacaktır. Ailenin yapısındaki farklılıklar; kır ve kent ayrımı, geniş ve çekirdek aile yapısı da eş seçimi yaklaşımlarıyla ilişkilidir. Kırsal kesimde aile reisinin ve yaşlı üyelerin aile içindeki güçlü konumu gençlerin eş seçme konusunda söz sahibi olmasına olanak tanımamaktadır. Ailenin uygun gördüğü kişiler eş adayı olarak belirlenir. Geleneksel aile yapısının etkisini sürdürmesi, eş seçimi kararını verecek erkek ve kadının, toplumsal kurallardan ve kültürel yapıdan etkilenecek, bu süreçte ki davranış ve tutumlarında da belirleyici olabilmektedir (Yılmaz Çoban,2011:181). Kentleşme sürecinde ailenin ekonomik fonksiyonlarının değişmesi, aile yapısında değişimlere neden olmuştur. Geleneksel kültürün zayıflayan etkisi bireyselliğin gelişimine katkıda bulunmuştur. Eş seçimi sürecinde bireyselliğin ön plana çıkması, eş seçimi yaklaşımlarını etkilemiştir.

1.3.Ülkemizdeki Eş Seçme Yaklaşımları

Kırsal bölgelerde aile otoritesi etkinliğini sürdürmesine rağmen büyük şehirlerde etkinliğini yitirme eğilimindedir. Özellikle geniş aile tipinin devamlılığı, gelenek, görenek ve dini değerlerin baskın olmasına neden olmuştur. Evlenme ve eş seçme kararları kadınlar için olduğu kadar erkekler içinde kişisel tercihlerden çok aile kararına bağlıdır. Geniş aile biçimi eş seçme özgürlüğünü kısıtlamıştır. Aileler, çocukların kiminle ve ne zaman evleneceğini belirli usullere göre düzenlemektedir (Gökçe,1991:396). "Görücü" usulü denilen bu yöntem, tanıdıklar ve akrabalar aracılığıyla gerçekleşir. Görücü usulünde kızın hamaratlığı, temizliği, saygısı, saflığı, ailenin geçmişi, sosyoekonomik özellikleri dikkate alınır (Özgüven,2014: 34).

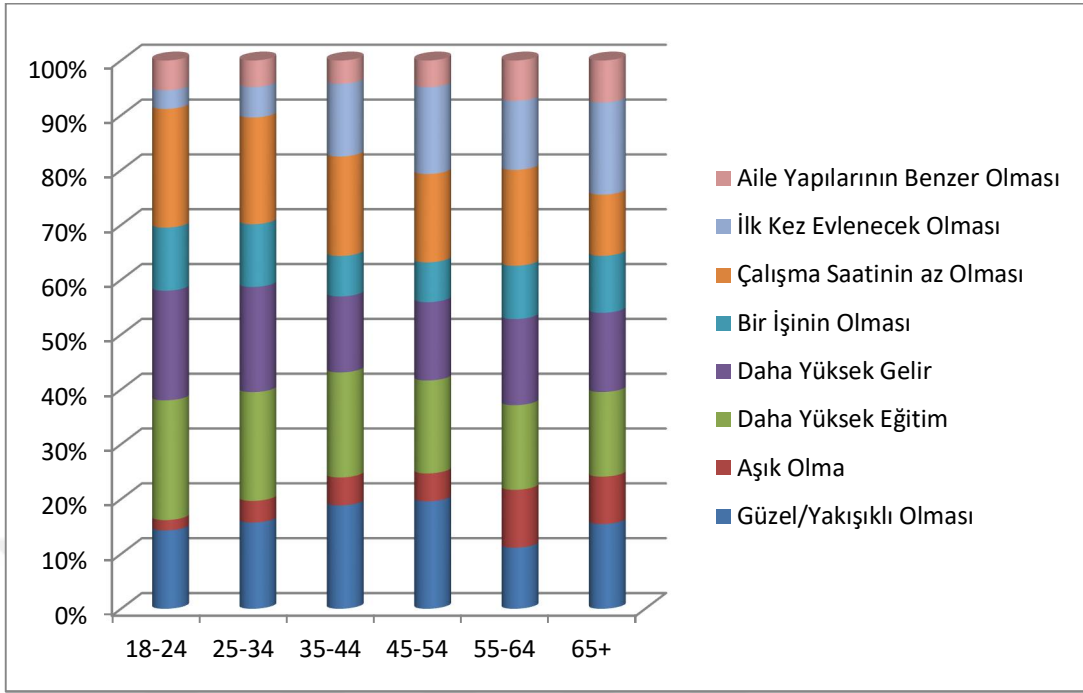
Ülkemizde 1945-1950 yılları arası toplumsal yapıdaki değişimin başladığı dönemdir. Tarımda makineleşme, kırsal kesimden kentlere yapılan yoğun göçler, kadınların çalışma hayatına girmeleri, aile planlaması politikalarının yaygınlaşması, geniş aile tipinden çekirdek

aile tipine dönüşüm sonucunda aile üyelerinin bireyci davranışlarının artması, toplumda yaşının sahip olduğu statünün değerini yitirmesi, ailenin değişimini etkileyen gelişmelerdir (AAK,1991:496-497). Toplumda ki dönüşüm, eş seçimi kararlarını da etkilemiştir. Görücü usulü eski yaygınlığını yitirmiş, kişilerinin birbirlerini tanıyarak, flört ederek evlenme yaklaşımı yaygınlaşmıştır. Bu yaklaşım sayesinde bireylerin tercihleri ön plana çıkmıştır. Tanışarak evlenme, görücü usulünün otoriter tavrının getirdiği sorunları ortadan kaldırırsa da yeni sakıncalar ortaya çıkmıştır. Eş seçme sürecinde çiftlerin arasındaki romantik çekimin yoğun olması, değerlendirme aşamasının mantık ölçülerinden uzaklaşmasına neden olabilir. Çiftler, birbirlerine hoş görünmek için olumsuz tavırlarını gizlemeye çalışmaktadırlar. Eş seçme kararının sağlıklı olabilmesi için çiftlerin birbirlerini akılcı ve gerçekçi bir tutumla değerlendirmeleri gereklidir (Özgüven, 2014: 36).

1.4. Eş Seçimini Etkileyen Faktörler

1.4.1. Yaş

Evlilik ilişkisine hazır olmak, fiziksel, zihinsel ve sosyo-duygusal olarak belirli bir olgunlukta bulunmayı gerektirmektedir. Eşle birlikte yaşamak, cinsel olgunluğa erişmek, çocuk yetiştirmek ve evliliğin getirebileceği tüm sorumlulukların üstesinden gelebilmek için olgunlaşma kavramı üzerinde durulması gereklidir. Fakat olgunluğa erişme yaşı herkes için aynı değildir. Toplumsal bir kurum olan evlilikte, toplumun belirlediği yaş kriterleri vardır. Toplumsal değişimler evlilik için uygun görülen yaş kriterlerinin zamanla değişmesini sağlamıştır. Tarıma dayalı toplumlarda küçük yaşlarda evlilik makul görülürken, sanayi toplumlarında evlenme yaşı yükselmiştir. Günümüzde aynı ayırım kırsal ve kentsel yerleşmelerde de mevcuttur (Nazlı,2014:386).Yasaların belirlediği sınırdan önce, erken yaşlarda yapılan evliliklerde ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Kişi kendini iyi tanımalı, evlenmeyi düşüneceği kişide bu özelliklerin varlığını değerlendirmelidir (Warren,1999:dan Akt. Yavuzer,2010:68).Erken yaşlardaki evlilikler bu açıdan bakıldığında oldukça riskli görülmektedir. Yaş, unsuru evlenilecek kişide aranan özelliklerin belirlenmesinde de etkilidir.

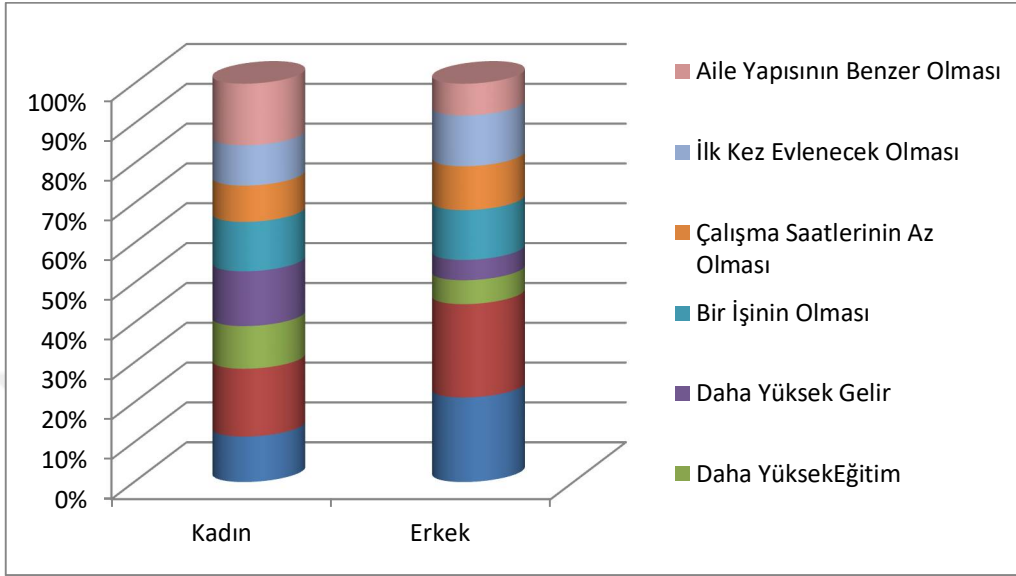
Şekil 1. Yaş Gruplarına Göre Evlenilecek Kişide Aranılan Kriterlerin Önemli Görülmeme Düzeyi (%) (TÜİK, 2006)

Şekil 3.1'in, verileri eş adaylarında aranabilecek kriterlerin önemli görülme düzeyinin yaş ortalamaları ile birlikte gösterdiği değişimleri ifade etmektedir. Farklı yaş gruplarından elde edilen veriler, eş seçme kriterlerine verilen yanıtların yüzdeliğine göre hazırlanmıştır. Belirlenen kriterlere, önemli değil cevabını verenlerin yüzdelerini ifade etmektedir. Buna göre; potansiyel eşin, aşık olması, aile yapılarının benzer olması, ilk kez evlenecek olması kriterlerine önemli değil cevabını verenlerin oranı yaş ile birlikte artmıştır. Bu kriterlere verilen önem yaş ile birlikte oransal olarak azalmıştır. Eşin güzel/yakışıklı olmasına, önemli değil cevabını verenler ise 45-64 yaş aralığı haricinde artış göstermiştir. Çalışma saatinin az olması, daha yüksek gelir, daha yüksek eğitim kriterlerine verilen önemli değil cevabı yaş ile birlikte azalmıştır. Bu kriterlere verilen önem yaş ile birlikte artmıştır.

1.4.2. Cinsiyet

Eş seçme sürecinde cinsiyet kavramı belirleyici olmuştur. Çünkü kadınlar ve erkekler farklı psikolojik ve fiziksel özelliklerden etkilenmektedirler. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde ortaya çıkan sonuçlar, evrimsel ve sosyal rol kuramlarını desteklemektedir. Kadınlar, eş adaylarının ekonomik ve sosyal kaynaklardan yararlanma gücüne, erkekler ise kadınların fiziksel çekiciliğine nispeten daha fazla önem vermektedirler (Buss,1999). Ayrıca,

Yıldırım'ın, (2004) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma bulgularına göre de, eş seçimi kriterlerinde kızların, erkeklere göre daha seçici ve dikkatli davrandıkları gözlenmiştir.

Şekil 2. Cinsiyete Göre Evlenilecek Kişide Aranılan Özellikler (%) (TÜİK, 2006)

Türkiye İstatistik Enstitüsünün, 2006 verileri eş seçimi literatürünü doğrular niteliktedir. Kadınlar, eş adayının; daha iyi eğitim almış olması, daha yüksek gelir sahibi olması, aile yapılarının benzer olması ve bir işinin olması kriterlerini erkeklerden daha yüksek oranlarda tercih etmişlerdir. Potansiyel eşin, aşık olması, ilk kez evlenecek olması ve çalışma saatlerinin az olması gibi tercihlerde her iki cinsiyette de ortalamalar birbirine yaklaşmaktadır. Erkeklerin oransal olarak öne çıktığı özellik, eşin güzel olması beklentisidir.

1.4.3. Kültürel Etkenler

Eş seçiminde aranan nitelikler ülkelere göre farklılık göstermektedir. Buss ve arkadaşları (1999) tarafından yapılan araştırma; 6 kıtada, 37 ülke ve 5 ada ülkeden 9474 yetişkinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, bakireliğe ve evlenmeden önce yaşanan cinsel deneyime verilen önemde farklı tutumlar sergilemişlerdir. Çin, Hindistan, Endonezya, İran, Tayvan ve Orta Doğu'da bakirelik eş seçiminde en önemli unsurdur. İsveç, Finlandiya, Norveç, Hollanda ve Almanya'da yetişkinler eş seçiminde bakireliğin önemli olmadığını ifade etmişlerdir. Aynı şekilde ev becerileri Güney Amerika'da oldukça önemli bir etken olarak kabul edilmekteyken, ABD, Kanada ve İspanya hariç tüm Batı Avrupa ülkeleri

ev becerilerini eşte aranan özellikler arasında değerlendirmemişlerdir (Buss,1999).Dinsel etkiler de, evlenme kriterlerinde etkilidir. İslam dininde erkeğin namusu, kadının iffeti eş seçimimde önem arz eder. Evlilik yaşı da ülkeler arasında önemli farklar göstermektedir. İsveç'te kadınlar ortalama 31 yaşına, erkekler, 33 yaşına kadar evlenmemektedirler. Avrupa'da nüfusun azalma tehlikesine karşın, evliliği ve çocuk doğurmayı teşvik edici politikalar uygulanmaktadır (Santrock, 2014:458).

1.5. Eş Seçimi Kuramları

1.5.1. Evrim Kuramı

Darwin'in türlerin evrimi kuramını temel almaktadır. Darwin türlerin adaptasyonunu iki ana işlevi ile açıklamaktadır. Bu işlevler; hayatta kalma için doğal seçim ve üreme avantajı için cinsel seçilimdir(Miller,2010: 15).Hayatta kalan türler doğal seçilime tabi olup, çevreye uyum sağlama kabiliyeti olanlardır. Evrimsel yaklaşım, eş seçme stratejilerini "cinsel seçim " kavramına dayandırmıştır. Üretkenliğin göstergeleri erkekte ve kadında farklıdır. Erkekler, soyun devamı için, doğurganlığın göstergeleri olan fiziksel özellikleri seçmektedirler. Symons'a (1979) göre bu ipuçları arasında pürüzsüz ve kusursuz bir cilt, parlak saç, beyaz dişler, berrak gözler ve dolgun dudaklar, canlı yürüyüş, diri vücut sayılabilir (Akt. Yıldırım, 2007).Kadınlar, erkeklerin üreme kapasitesini, sosyoekonomik avantajları ile değerlendirmişlerdir. Bu nedenle, kendisine ve doğacak çocuğuna bakabilecek, onları bırakıp gitmeyecek erkeklerle eşleşme stratejisini benimsemişlerdir (Buss, 1999). Erkeklerin eşleşme stratejilerinin odağı; kadının güzelliği, kadınların tercihi ise erkeğin maddi olanakları olmuştur (Yıldırım,2007: 17).

1.5.2. Sosyal Rol Kuramı

Cinsiyetlerin eş seçme stratejilerindeki farklılıklarını, toplumsal cinsiyet rolleriyle açıklanmaktadır. İstihdamın önemli bir bölümünü oluşturan kadınların erkeklerden daha az güçlü ve düşük statülü işlerde çalışması, yüksek statülü işlere daha güç erişebilmeleri, başarılı ve statü sahibi erkekleri kadınların gözünde çekici kılmıştır. Kadınsı rollerin odağını ise fiziksel güzellik ve çekicilik oluşturmaktadır (Smith ve diğerleri,2003:673). Kadınlar ve erkekler, sosyalleşme sürecinde, kadınsı ve erkeksi rolleri öğrenirler (Wood ve Eagly, 1999). Toplumda cinsiyete dayalı iş bölümü, kız ve erkek çocuklarının yetişme tarzlarındaki farklılıklar, toplumsal cinsiyet rollerinin pekişmesini sağlamıştır. Toplumsal cinsiyet rollerine

bağlı olarak şekillenen, eş seçiminde; kadında, fiziksel çekicilik ve aile terbiyesi; erkekte, yüksek kazanç kapasitesi, fiziksel güç ve özgüven aranan özellikler olmaktadır (Yıldırım,2007: 17-18).

1.5.3. Birbirini Tamamlayan Gereksinimler Kuramı

Eş seçiminde, bireysel gereksinimlerin karşılanmasına dikkat çeken kuramdır. Eşler, birbirlerinin gereksinimlerini tamamlamakta ve eş seçiminde tamamlayıcı nitelikler tercih edilmektedir. Eşlerin karşılıklı olarak gereksinimlerinin, doyurulması için birbirine benzeyen ve birbirini tamamlayan özelliklerinin olması gereklidir. Bazı gereksinimler kadınlar için, bazıları da erkekler için daha önemlidir. Benzer ve tamamlayıcı gereksinimler, kişilerin birbirinden hoşlanmasına neden olmaktadır (Özgüven, 2014: 33).

1.5.4. Benzerlik-Çekicilik Kuramı

Bu kurama göre; kişiler, etnik köken, fiziksel çekicilik, eğitim, ırk, din, kişilik, aile yapısı, toplumsal tercihler, zeka bakımından kendisine benzeyen kişileri seçme eğilimindedir (Lauer & Lauer, 1997: den Akt.Yavuzer, 2010: 67).Warren (1999), eşlerin birbirlerinin farklılıkları ile mücadele ederken ilişkilerini geliştirmek için gerekli enerjiyi harcayacaklarını, bu nedenle iyi bir evlilik olması için eşlerin benzerliklerinin önemli olduğunu belirtmiştir (Akt. Yavuzer, 2010:68). Eşlerin,sosyoekonomik düzey, din, eğitim gibi alanlarda benzerliklerin olması evliliğin ilk yıllarındaki çatışmaların önlenmesi sağlayacaktır. Bu durum evlilikteki uyumu olumlu yönde etkileyecektir (Kasapkara ve Kasapkara, 2013:792-793) . Benzer tutum değer ve yaşam biçimlerine sahip olmanın çekicilik ile ilişkisi, kendi kendini doğrulama terimi ile açıklanmaktadır. Buna göre; başkalarının tutum ve davranışları bizimkilere benzediğinde kendi tutum ve davranışlarımızı desteklemiş ve onaylamış oluruz (Santrock, 2014:451).

1.5.5. Uyarın-Değer-Rol Kuramı

Murstein'a (1982) göre, ilişkinin gelişimi uyarın-değer ve rol alışverişi ile gerçekleşir. İlk aşamada kişileri uyarın, kişilerin fiziksel görünümü, sosyal ve zihinsel özellikleridir. Bu aşamada olumlu uyarın değişimi gerçekleşirse ikinci aşama gerçekleşir. İkinci aşamada, kişiler sahip oldukları değerlerini karşılaştırırlar. Kişiler, karşılıklı olarak tutum, ilgi, inanç ve gereksinimlerini ifade eder. Değerler aşamasındaki uyum rol aşamasına geçişi sağlar. Rol

aşamasında, eşler beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığını değerlendirirler. Beklentilerin karşılanması oynan rollerin "birbirlerini tamamlayıcı "ve "birbirlerine uygun "olmasına bağlıdır (Akt. Özgüven , 2014: 33).

1.5.6. Eş Seçiminde Psikanalitik Yaklaşımı

Freud'un, psikanalitik yaklaşımı, bugünkü davranışlarımızın köklerini geçmiş yaşantılarımızda aramaktadır. Buna göre, eş seçme tercihlerinde psikoseksüel gelişim dönemlerindeki saplanmalar etkilidir. Kız ya da erkek çocuklarının, anne-babaya aşırı bağlılık göstermesi, eş seçimi tercihini yapmaması fallik dönemdeki saplantıların göstergeleridir (Kaya,2002). Fallik dönemde erkeğin oedipal kompleksinin çözülmemiş olması, erkeğin eş seçerken annesine benzeyen, kendisinden yaş olarak büyük ya da annesinin zıttı olan kadınları seçmesinde etkilidir. Freud, kızların babalarına, erkeklerin annelerine benzeyen kişileri eş olarak seçmesini, anne-babaya duyulan hayranlıkla ve yakınlıkla ilişkilendirmektedir (Özgüven, 2014: 32).

1.5.7. Filtre (Süzgeç) Kuramı

Bu kurama göre ilişkinin değişik aşamalarında belirli filtreler kullanılarak eş adayı değerlendirilmektedir. İlişkilerin devamı, eş adayının bu üç filtreden geçmesine bağlıdır. İlk başta çekicilik önemlidir. Kişi eş adayının, ilk olarak sosyal özelliklerini, ikinci olarak değerlerini ve son olarak da ihtiyaçlarını karşılama düzeyini süzgeçten geçirmektedir (Nazlı,2014:390).

1.5.8. Cinsel Stratejiler Kuramı

Buss ve Schmitt'in (1993) öne sürdüğü teori, insanoğlunun üreme problemlerini çözmeye yönelik olarak geliştirdiği, kısa ve uzun dönemli ilişki arayışlarında farklılıklar gösteren cinsel stratejileri içermektedir (Buss ve Schmitt, 1993). Her iki cinsiyet içinde üreme fırsatları ve sınırlılıkları farklılıklar göstermektedir. Erkeklerin, doğurgan kadına ulaşma sorunu kısa dönemli ilişki arayışında, dört sorun alanı oluşturmuştur ; (1) eş sayısı sorunu, (2) cinsel olarak ulaşabileceği kadını belirleme sorunu, (3) hangi kadının doğurgan olduğunu belirleme sorunu, (4) en az düzeyde bağlılık ve yatırım yapma sorunu. Uzun dönemli ilişkilerdeki cinsel stratejiler, erkeği dört problem alanıyla karşılaştırmıştır. Bunlar, (1) üremeye elverişli kadını belirleme sorunu, (2) babalık yapabilme sorunu, (3) aile ve eve ilgili

işler konusunda becerikli kadını bulma sorunu, (4) uzun süreli ilişkiye bağlı olma isteğinde olan kadını bulma sorunu. Kadınların, cinsel stratejileri, kendini ve çocuklarını güvence altına alacak kaynaklara sahip olma ve nitelikli genlere sahip erkeği belirleme üzerine kuruludur. Kısa dönemli ilişki stratejisinde kadınlar; (1) kaynakları kısa sürede kestirme sorunu,(2) eş adayını uzun dönemli ilişki için değerlendirme sorunu yüzleşmişlerdir. Uzun süreli ilişkilerde karşılaştıkları problemler ; (1) kendisini ve çocuklarını geçindirebilecek kaynaklara sahip erkeği belirleme sorunu, (2) uzun dönemde kadına ve çocuklarına bakabilmeye istekli erkeği belirleme sorunu, (3) iyi babalık becerisine sahip erkeği belirleme sorunu, (4) uzun dönemli ilişkiye hangi erkeğin daha yatkın ve istekli olduğunu belirleme sorunu,(5) kendisini ve çocuklarını diğerlerinden ve dış tehlikelerden korumaya istekli erkeği belirleme sorunudur. Cinsel stratejiler, üreme sınırlılıklarının ve problemlerinin çözümüne yönelik olarak, kişinin bilinci ve farkındalığı dışında gelişmiştir (Buss ve Schmitt,1993).

1.6. Eş Seçimine Yönelik Tutumlar

Üniversite çağı, gençlerin eş seçme kriterlerinin ve evliliğe yönelik tutumların geliştiği bir dönemdir. Mevcut ilişki deneyimleri eş seçimi tercihlerinin belirginleşmesini sağlar. Eş seçimi tercihleri evlenecekleri kişilerde aradıkları özelliklerin idealize edilmesi ve istemedikleri özelliklerin de daha da netleşmesiyle şekillenir. Kişisel deneyimler ve mevcut ilişkiler eş seçimine yönelik tutumların oluşmasında etkilidir. Tutum, tepki için bir eğilimdir. Allport (1935) tutumun üç temel özelliğini; (a) tecrübe ile organize edilen (b) tutuma bağlı olduğu bütün durumların ve objelerin varlığında harekete geçen ve (c) olumlu ya da olumsuz tepkiler için hazırlanma ve hazır olma olarak açıklamaktadır (Akt. Köklü,1995). Tutumlar, uyum sağlayıcı fonksiyonlarının yanı sıra, bireylerin davranışını yönlendiren gizli değişkenlerdir. Tutumların incelenmesi bireyin eğilimlerinin önceden tahmin edilmesi yönünden önemli veriler sunmaktadır. Tutumların üç bileşeni vardır. 1-Duyuşsal öge; Bir nesne ya da olaya yönelik olumlu ve olumsuz hislere dayanır 2-Bilişsel öge; inançlara ve bilgilere dayanır 3-Davranışsal öge; sözlü ya da eylemsi ifadeye dayanır (Baysal,1981:123).Tutumlarımızı oluşturan bilgiler ya da inançlar her zaman rasyonel olmayabilir. Rasyonel olmayan inançlar eş seçimi sürecinde de etkili olarak “ideal eş”e yönelik katı ve abartılı beklentilere dönüşebilir. Evliliği sınırlandırıcı inançlarımıza, tecrübelerimizden çıkardığımız yanlış sonuçlar kaynaklık etmektedir. Larson (1988) miti, gerçek olduğuna dair bir kanıt olmamasına rağmen, yaygın olarak kabul edilen inanç olarak

tanımlar (Akt. Güngör vd., 2011:181). Eş seçimi mitleri, bireyin eş seçimi tercihlerini olumsuz yönde etkileyebileceği için eş seçimini sınırlandırıcı inançlar olarak nitelendirilir. Mitleri destekleyecek hiçbir bilimsel kanıt olmamasına rağmen, birçok insan bunlara inanır. Sevgi yeterlidir, “Birlikte yaşama bizi evliliğe hazırlar” ve “Evlenilecek muhteşem kişiyi bulana kadar evlenmemeliyim” gibi mitler bireyin kendini, eşini veya evlilik konusundaki kararlarını çok fazla sorgulamamasına yol açtığından kişinin evlenmek için yanlış kişiyi seçmesine neden olabilmektedir (Larson, 2000). Bireyin yaşantısından edindiği sınırlı deneyimleri, aile içi ilişkileri ve arkadaşlık tecrübeleri, iletişim araçlarından edindiği bilgiler, mitlerin oluşumu ile ilişkili görülmektedir (Güngör vd.,2011:181). Araştırmalar gerçekçi olmayan evlilik inançlarının, yakın ilişkilerdeki doyumunu azaltma eğiliminde olduğunu da göstermiştir. Larson (1992),eş seçimine yönelik 9 temel sınırlandırıcı inanç bahsetmektedir. Buna göre bu inançlar; tek ve yalnız bir ideal eş, mükemmel partner, mükemmel ilişki, mükemmel ben, daha fazla çaba, aşk yeterli, birlikte yaşama, karşıtı birbirini tamamlar ve seçim kolay olmalı inançlardır. Bu inançlar kişinin eş seçimine yönelik sağlıklı karar vermesini engelleyen ve sınırlandıran inançlardır(Akt. Güngör vd., 2011:181).

Larson (1992) evlilik öncesinde eş seçimini etkileyen sınırlandırıcı inançları belirterek bunlara yönelik alternatif düşünceleri belirlemiştir. Buna göre 9 temel sınırlandırıcı inancı tanımlamıştır (Akt. Özteke, 2015).

1.Yalnızca tek bir ideal eş vardır

Kişinin, kendisi için dünyada sadece “tek ve yalnız” bir doğru insan olduğu inancına sahip olmasıdır. Bu inanç, kişinin eş seçimini olumsuz yönde etkiler. Tek ve yalnız bir doğru insan varsa, kişi o insanı bulduğunu nasıl belirleyebilir? O kişiyi beklemek, kişinin, eş seçme sürecinde daha pasif hale gelmesine neden olur.

2. Mükemmel Partner İnancı:

Kişinin,“kısa süreli ve derecelendirmeli” ilişkilere girmesi ile ilişkilendirilen sınırlandırıcı inançtır. Mükemmel partner arayışı, kişinin karşıdakini tanımak için zaman ayırmamasına, bu nedenle de kısa süreli ve derecelendirmeli değerlendirmeler yapmasına neden olur. Rasyonel düşünce: Hiç kimse mükemmel değildir.

3. Mükemmel Ben İnancı:

Kişi evlenmeden önce partneri için mükemmel olması gerektiğine inanır. Kişi kendini hiçbir zaman yeterli bulmayacağı için uzun süreli yalnızlıklar yaşayabilir. Gerçekçi inanç:

Kişi, eş olabilmek için kendini yeterli hissetmelidir, fakat çoğu insan kendi yeterliliği ile ilgili kaygı duymaktadır.

4. Mükemmel ilişki inancı:

Bu inanca sahip kişiler, evlenmeden önce ilişkilerinin yürüyeceğinden emin olmalıdırlar. Bu nedenle, uzun süre flört edebilirler. İlişkilerini sınavacak ortamlar yaratabilirler. Gerçekçi düşünce: Evlilik öncesi ilişkinin yürüyeceğini ispatlamaya gerek yoktur. Evlilik, ilişkisi farklıdır. Çiftlerin, iletişimleri ve problem çözme becerileri iyiye, evlendikten sonra problemlerini çözebileceklerine inanmaları gereklidir.

5. Daha fazla çaba inancı:

Kişi, yeterince çaba göstermezse evlenmek için seçtiği hiç kimseyle mutlu olamayacağına inanmaktadır. Bu düşünce karşısını, yani daha fazla çabalarsam evlenmek için seçtiğim kişiyle mutlu olabilirim düşüncesini beslemektedir.

6. Sevgi yeterli inancı:

Bu inanca sahip kişi, evlilik için sevginin yeterli olduğuna inanmaktadır. Evlilik, için sevgi gereklidir fakat yeterli değildir. Gerçekçi düşünce: İlişkinin başlarında duyduğumuz aşk önemlidir. Fakat, evlilik doyumunu etkileyen diğer faktörlerin de dikkate alınması gereklidir.

7. Birlikte yaşama inancı:

Kişi, evlenmeden önce evleneceği kişiyle birlikte yaşarsa, evlilikte mutlu olabilme şansının artacağına inanır. Bu durum kişinin ailesiyle ve yakın çevresiyle sorunlar yaşamasına neden olabilir. Rasyonel inanç: Evlenmeden önce birlikte yaşayarak birbirimiz daha iyi tanıyabiliriz. Ancak bu tecrübe mutlu olmanın garantisi değildir.

8. Karşıtlar birbirini tamamlar inancı (Zıt kutuplar) :

Bu inanca sahip kişi; evlenmek için kendimden farklı özellikleri olan birini seçmeliyim diye düşünür. Kişinin kendisine benzemeyen özelliklere sahip eş adayları aramasına neden olan düşünce biçimidir. Kişi eksikliklerini telafi etmek ve kendini geliştirmek yerine seçtiği kişi ile telafi yoluna gidebilir. Alternatif inanç: Birey, kişisel özellikleri kendisine benzeyen birini de seçebilir.

9. Seçim yapmak kolay olmalı inancı:

Eş seçimi kolay olmalı diye düşünen kişi, eş seçiminin tesadüflere ve şans faktörüne bağlı olduğuna inanır. Bu nedenle, evlilik öncesi danışmanlık hizmetlerinden yararlanma ve hazırlık yapma, sosyal ortamlarda bulunma için çaba sarf etmez. Eşyle, tesadüfi bir şekilde

karşılaşmayı bekler. Alternatif inanç: Eş seçmek kolay değildir bu konuda, dikkatli düşünölmelidir.

1.7. Literatürdeki Araştırmalar

Eş seçimine yönelik sınırlandırıcı inançlar, bireylerin eş seçimi tutumlarını etkilemektedir. Bireyin, kendisine, eş adayına ve ilişkiye dair gerçekçi olmayan beklentileri ve inançları, eş seçimi sürecini olumsuz yönde etkileyebilmekte ve ilişkiden alınan doyumunu azaltabilmektedir. Bu bölümde, Türkiye’de ve yurtdışında, eş seçimi tercihleri ve eş seçimine yönelik tutumlar ile ilgili değişkenlerin etkilerinin incelendiği araştırmalara yer verilmiştir.

1.7.1. Eş Seçimi İle İlgili Araştırmalar

Özgüven’nin (1994), üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilere, eş seçimi kriteri olarak sunulan beş seçenektan en önemli gördükleri üç tanesini işaretlemeleri istenmiştir. Üniversitelilerin eş seçimi öncelikleri; %33 eğitim seviyesi,%20 fiziki görünüm, %20 sağlık durumu %16 ekonomik durum,%11 yaş farkı olmuştur. Eğitim düzeyi her iki cinstede ilk sırayı alırken erkeklerde fiziksel görünüm, kızlarda ise ekonomik durum ikinci sırayı almıştır. Öğrencilere evlenecekleri kişiyi kimin seçmesi gerektiği sorulduğunda,%80’i kendisinin,%20’si aile ya da başkaları cevabını vermiştir. Ailenin rolü sorulduğunda, ailenin görüşü alınmalıdır cevabı %85 oranında, aile karışmamalı cevabı %14 ile ikinci sırada, evlenme kararını aile vermeli diyen kısım %1’dir. Öğrencilerin tercih ettikleri kişilik ve karakter özellikleri; %29 sevgi, %24 dürüstlük, %13 hayat görüşü, %12 sosyokültürel yakınlık, %11 inanç birliği, % 10 eşlerin kişilik özelliklerinde benzerlik, %1 siyasi görüş olarak sıralanmıştır. Her iki cinsiyette de ilk iki sırayı sevgi ve dürüstlük alırken, erkeklerde üçüncü sırada, inanç birliği kızlarda ise sosyokültürel yakınlık belirtilmiştir.

Warren (1999), ABD’de yaptığı çalışmalarda, potansiyel eşte bulunması en çok arzu edilen 25 özelliği; Ruhsal sağlık, güçlü kişilik, zekâ ve enerji seviyesi, ekonomik yönden güven, sağlıklı iletişim ve empati yeteneği, sorun çözme becerisi, öfke kontrolü, temizlik, dakiklik, verdiği sözü tutma, dindarlık, dünya görüşünde benzerlik, anne baba olmayı isteme ve bunun için yeterli görünme, yüz güzelliği, boy, kilo ve yaş uygunluğu olarak sıralamıştır. Eşte bulunması istenmeyen 25 özellik; yalan, aldatma, ekonomik güvensizlik, baskın kişilik, empati yoksunluğu, öfkeyi kontrol edememe, pornografi düşkünlüğü, flört etmekten hoşlanma, sigara, alkol ve uyuşturucu kullanma, kumar ve şans oyunlarına düşkünlük,

tembellik, dağınıklık, ihmalkârlık, sözünde durmama, dedikoduculuk, gevezelik, müsriflik, cimrilik, argolu ve küfürlü konuşma, kibirlilik, ailesine bağımlı olma, tehlikeli araba kullanma, dini inançlara, geleneklere saygısızlık ve fanatizmdir (Akt. Yavuzer,2010:65-66).

Buss ve vd., (2001), kültürel değişimlerin eş seçimine etkisini incelemek için 57 yıl boyunca, ABD'nin farklı bölgelerinden katılımcılarla çalışmışlardır. 1939, 1956, 1977, 1984-1985 ve 1996 yıllarında toplanan veriler aynı ölçek kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; kadınların ve erkeklerin, fiziksel çekiciliğe verdiği önem artmıştır. Maddi olanaklara verilen önem, her iki cinsiyet için artmıştır (özellikle erkeklerin).Kadınlar ve erkeklerin, karşılıklı çekime ve sevgiye verdiği önem artmış, ev bakımı, yemek yapma gibi ev işlerine verilen önem azalmıştır.

Bacanlı (2001), araştırma örneklemini Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nin II. sınıflarında okuyan, 59'u kız, 61'i erkek, olmak üzere toplam 120 kişiden ve Konya Selçuk Üniversitesi'nin II. sınıflarında okuyan, öğretmenlik formasyon dersleri alan, kredi yurtlar kurumunda kalan 51'i kız, 49'u erkek olmak üzere 100 kişiden oluşturmuştur. Araştırmada konuyla ilgili olarak evrimci psikolojinin hipotezlerini Türkiye örnekleminde test etmek ve muhtemel eşte aranan özellikleri ele almak hedeflenmiştir. Aynı zamanda çalışma eş seçimi tercihlerinin cinsiyete göre farklılıklarını da incelemiştir. Konya grubunda tercih edilen evlilik yaşı, kızlarla erkekler arasında bir fark göstermemişken, Ankara grubunda erkekler kızlardan iki yaş sonra evlenmeyi düşünmektedir. Ankaralı erkekler diğer gruba göre evlenecekleri kızlar ile aralarında daha az yaş farkını tercih etmişlerdir. Genel olarak erkeklerin yaşça daha büyük olması, her iki cins tarafından da tercih edilmiştir. Her iki grupta da çocuk sayısı beklentisi erkeklerde daha yüksek çıkmıştır. Özellikle Konya grubu en çok çocuk isteyen gruptur. Evliliği gerekli görüyor musunuz sorusuna verilen cevaplara bakıldığında evet cevabının erkeklerde daha fazla olduğu görülmüştür. Özelliklerin önem derecelemelerine incelendiğinde Ankara grubunda birinci sırayı karşılıklı sevgi (aşk) alırken, bu özellik Konya grubunda ikinci sırada yer almıştır. Konya grubunda birinci sırada olan güvenilir kişilik ise Ankara grubunda ikinci sırada yer almıştır. En son sırada yer alan özellikler ise erkekler için iyi maddi gelir, kızlar için görünüş güzelliğidir. Politik düşünce benzerliği de hemen hemen en sonlarda yer almıştır. Dini inanç benzerliği, Konya grubunda en üst sıraları işgal ederken, Ankara grubunda daha aşağı sıralarda yer almıştır. Erkekler, potansiyel eşte iyi yemek yapma, bekaret, yuva ve çocuk arzusu, görünüş güzelliği ve dini inanç benzerliğini kızlardan daha yüksek derecede önemsemişlerdir. Kızlar ise sosyal, benzer eğitim geçmişine sahip, iyi maddi

gelire sahip, güvenilir bir kişiliğe sahip, iyi sosyal statü ve mevkiye sahip, öğrenim düzeyi ve zeka düzeyi yüksek olma özelliklerini daha yüksek oranda önemsemişlerdir. Araştırma sonuçları erkeklerin tercih ettikleri özelliklerin daha çok geleneksel, kızlarınsa modern kültüre uygun olduğu gözlenmiştir. Araştırmanın bulguları, erkeklerin geleneksel kültürdeki avantajlı konumlarını korumak istemleri ile açıklanabilir.

Yıldırım (2007), üniversite öğrencilerinin eş seçme kriterleri başlıklı araştırmasına, Hacettepe Üniversitesinde, sağlık bilimleri, fen bilimleri ve sosyal bilimlerde öğrenim gören son sınıf öğrencileri katılmıştır. 732'si kız, 394 'i erkek olmak üzere toplam 1126 öğrenci ile çalışılmıştır. Araştırmanın amacı, kültürümüzde cinsiyete göre eş seçme kriterlerinin nasıl farklılaştığını incelemektir. Aynı zamanda, Türkiye' de eş seçme sürecinde Evrim Kuramı ile Sosyal Rol Kuramı'ndan hangisinin daha geçerli olduğunun tespit etmektir. Potansiyel eşte bulunması arzu edilen 50 özellikten 43'ü üzerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar kaydedilmiştir. Erkekler, bu 43 özellikten sadece; düzenli, tutumlu ve bakire özelliklerine daha çok vurgu yapmışlardır. Geriye kalan 40 özelliğin tümünde ise kızların puan ortalamaları erkeklerinkinden yüksek bulunmuştur. Her iki cinsiyetinde eş tercihi puanlarının yüksek olması, eşte aranan özelliklere önem verdiklerini göstermektedir. Fakat, genel olarak kızların daha yüksek puanlar almış olmaları, eş seçimi tercihlerinde erkeklere nazaran daha seçici olmalarıyla ilişkilendirilmektedir. Bu sonuçlar, önceki yapılan çalışmaların tersine, eş seçimi yapılırken, Türk kültüründe, cinsler arasında büyük farklar olduğunu göstermektedir. Araştırma sonuçları, Türkiye'de, eş seçimi tercihlerinin Sosyal Rol Kuramı desteklediği yönündedir.

Yılmaz ve Kalkan (2010), araştırmalarını deney ve kontrol grubunun yer aldığı 20 kişi ile gerçekleştirmişlerdir. Araştırmaya katılımcılarını, en az bir yıldır ilişkisi devam eden ve evlilik planı yapan çiftler oluşturmuştur. Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının, ilişki doyumuna etkisi incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programına katılan grubun ilişki doyumlarında anlamlı bir yükselme tespit edilmiştir.

Efe (2013), üniversite öğrencilerinin eş seçme eğilimlerini incelediği çalışmaya, Hacettepe, Ankara, Gazi, Orta Doğu Teknik ve Başkent Üniversitesi'nin öğrencilerinden 1955'i (%61.5) kız ve 1222'si (%38.5) erkek olmak üzere toplam 3177 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, öğrencilerinin eş seçme eğilimlerini belirlemek amacıyla, 50 maddelik Eş Seçme Tercihleri Ölçeği (ESTÖ) kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, potansiyel eşte tercih edilen 50 özellikten ilk 10'unu, eş tarafından sevilme, eşin dürüst, güvenilir, sadık,

saygılı, sorumluluk sahibi, ruhen sağlıklı, hoşgörülü, temiz/bakımlı ve merhametli olması şeklinde sıralanmıştır. Eş tercihinde nispeten daha az tercih edilen 10 özellik ise, eşin duygusal, bakir/bakire, iyi yemek yapıyor, hamarat, güzel/yakışıklı, entelektüel, sportif, sanatsever, dindar ve zengin olması şeklindedir. Potansiyel eşte aranan niteliklerin önem sıralaması, cinsiyete göre anlamlı farklılıklar göstermiştir. Kız öğrenciler; potansiyel eşin dürüst, merhametli, zengin, saygılı, hoşgörülü, romantik, mantıklı, kararlı, sorumlu, zeki, güvenilir, sosyal, özgüvenli, esprituél, sevecen, cömert, entelektüel, nezaketli, çalışkan, fedakar, iyi bir iş ve statü sahibi, güçlü karakterli, temiz/bakımlı, sadık, ruhen ve bedenen sağlıklı, olgun, giyim kuşama saygılı, ailelerin kültürel olarak benzer, sportif, sanatsever, ilgilerinin ve dünya görüşünün benzer, kadın erkek eşitliğine inanır, çağdaş, enerjik, girişken, koruyucu, beni seviyor, dindar ve duygusal olması özelliklerinin önem sıralamasında daha öndedir. Erkek öğrenciler ise potansiyel eşin güzel, hamarat, çocuk bakımından anlıyor, fiziksel olarak çekici, bakire, iyi yemek yapıyor, ilk kez evleniyor, gelenek ve göreneklerine bağlı olması şeklindeki özelliklerine, önem sıralamasında öncelikli yer vermişlerdir.

Çalışkan ve diğerleri (2015) yaptıkları araştırmada partneri olan ve olmayan öğrencilerin eş seçimi tercihlerini karşılaştırmışlardır. Araştırmaya, 750'si kız, 696'u erkek olmak üzere 1446 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin, 699'u partneri olan, 744 partneri olmayan öğrencilerdir. Araştırmada, partneri olan öğrencilerin, annelerin eğitim düzeyinin daha yüksek olduğu kaydedilmiştir. Partneri olan üniversite öğrencileri eş seçiminde "kişiliğin iyi olmasını" kriterini daha fazla tercih etmişlerdir. Partneri olmayan öğrencilerin ise eş tercihini mantığını kullanarak yapacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca eşinin dindar olmasını tercih etmişler, siyasi görüş farklılıkları ve ailelerin uyumsuzluğunu daha fazla sorun olarak görmüşlerdir. Bu araştırmanın sonuçları, partner varlığının, eş seçimi tercih kriterlerini etkileyebileceğini göstermektedir.

Altuntaş ve Atli'nın (2015), 708 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışma bulguları neticesinde, eş seçme stratejilerinin belirlenmesinde kullanılmak üzere "Eş Seçme Stratejileri Envanteri" geliştirmişlerdir. Ölçeğin yedi alt boyutunu; Aile Kurumu ve Güven, Sosyo-Ekonomik Durum, Dini ve Siyasi Benzerlik, Fiziksel Özellik, Bekaret, Çocuk Bakımı, Aşk oluşturmaktadır.

1.7.2. Eş Seçimine Yönelik Tutumlarla İlgili Araştırmalar

Eidelson ve Epstein (1982),evli çiftlerle gerçekleştirdikleri çalışmalar sonucunda, işlevsel olmayan inançları ölçmek amacıyla,40 maddelik “İlişki İnançları Ölçeği”ni geliştirmişlerdir. Ölçek, işlevsel olmayan beş farklı ilişki inancını içermektedir; 1)Anlaşmazlıklar zarar verir, 2)Eşler değişmezler, 3)Zihin okuma beklentisi, 4)Cinsel mükemmeliyetçilik, 5)Cinsiyet rolleri farklıdır. Geliştirdikleri ölçeğin, evlilik uyumu ölçeği ile ilişkisini incelemişlerdir. Araştırma sonuçları, evlilik uyumu ile ilişki inançları arasında negatif yönlü bir ilişki ortaya koymuştur.

Sharp ve Ganong (2000) tarafından, üniversite öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada, gerçekçi olmayan ve aşırı romantik ilişki inançlarına, konuyla ilgili eğitim tekniklerin etkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçları, eğitimin öğrenciler üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Eğitimi alan öğrencilerin evlilikle ilgili gerçekçi olmayan inançlarında azalma gözlenmiştir. Çalışmaya katılan kadın öğrencilerde, gerçekçi olmayan inançlarındaki azalma oranı erkeklere göre daha fazladır.

Cobb ve diğerleri (2003), eş seçimine ilişkin mitlerle ilgi çalışmalarında, Larson (1992)“un eş seçimini sınırlandırıcı 9 inancını temel alarak,32 maddelik, "Romantik İlişkiler Ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" ni, geliştirmişlerdir. Ölçek hiç evlenmemiş, bekar öğrencilere uygulanmıştır. Eş seçimine yönelik tutumlar, 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin toplam puanlarında cinsiyetler arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Alt boyutlara bakıldığında “yalnız ve tek doğru”, “tam güven” ve “idealleştirme” alt boyutlarında kadınlar açısından, anlamlı bir farklılık gözlenmiştir.

Priest ve diğerleri (2009) üniversite öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışmada, ilişkilerde yaşanan sorunlar ile eş seçimini sınırlandırıcı inançlar arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma bulguları, ilişkilerinde ayrılık yaşayan ve yaşamayanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrılık tecrübesi olan bireyler, eş seçimi mitlerini daha az devam ettirmişlerdir. Ayrılık yaşayan bireyler, sevgi yeterlidir, mükemmel ben, mükemmel partner ve yalnızca tek doğru bir kişi vardır inançlarına daha fazla sahiptirler. Birden çok ayrılık yaşayan bireylerin, sevginin tek başına yeterli olacağı ve zıt özelliklerin tamamlayıcı olacağına yönelik inançlarının daha az olduğu tespit edilmiştir. Kadınlar, çaba gösterme boyutunda erkeklere oranla daha yüksek puanlar almışlardır. Evli veya nişanlı olan bireylerin, bekar bireylere oranla, eş seçiminin kolay olacağı ve sevginin yeterli olacağı inançlarının daha az olduğu gözlenmiştir. Araştırma sonuçları; ayrılık tecrübesi yaşayan

kişilerin, eş seçimine yönelik gerçekçi olmayan inançları daha az devam ettirdikleri yönündedir.

Güngör ve diğerleri (2011),’in 474 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışmada “Romantizm ve Eş Seçim Tutum Ölçeği’nin, Türkçe’ ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirliğinin yapılması amaçlanmıştır. Araştırma sonuçları, ölçekten alınan toplam puana göre cinsiyet açısından anlamlı bir fark göstermezken; “Yalnız ve tek doğru” inancında kadınlar, “Beraber yaşama” inancında erkekler açısından anlamlı bir fark bulunmuştur.

Kasapkara ve Kasapkara (2013), 20-30 yaş aralığındaki bekar erkeklerin eş seçimine yönelik tutumları ile bazı demografik değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmanın katılımcı grubunu, kamu kurumunda çalışan, 100 kişilik bekar erkekler oluşturmaktadır. Araştırma bulgularına göre; erkeklerin eş seçimlerine ilişkin tutumları, öğrenim durumları, gelir düzeyleri ve doğum yerlerine göre anlamlı bir fark göstermemiştir. Araştırma grubunda yer alan 20-22 yaş aralığında ki erkeklerle, 29-30 yaş aralığındaki erkeklerin almış olduğu puanlar arasında anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. 20-22 yaş grubu, eş seçiminde daha fazla kriter ortaya koymuştur. Daha yüksek yaş grubu ise, eşte aranan kriterleri asgari düzeyde tutmuşlardır. Yaş grubu düştüğünde, beklentiler yükseldiği için, evliliklerin boşanmayla sonuçlanması muhtemeldir.

Özteke’nin (2015), romantik ilişki yaşayan bireylerin bağlanma stilleri, eş seçiminde sınırlandırıcı inançları ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik mükemmeliyetçiliklerini yordayıp yordamadığını ortaya koymak amacıyla gerçekleştirdiği çalışmaya,12 aydan uzun süreli romantik ilişkisi olan 404 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; kendine yönelik mükemmeliyetçilik ile aşk yeterli ve tam güven sınırlandırıcı inançları arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmakta, zıt kutuplar inancı arasında negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Romantik mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından partnere yönelik mükemmeliyetçilik ile çaba göstermeme ve idealleştirme sınırlandırıcı inançları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler tespit edilirken, aşk yeterli boyutu arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki gözlenmiştir.

Öztunç ve Şener’in (2015), 236 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdiği çalışmada; cinsiyet, şiddet görme ve anne baba ayrı olması değişkenlerinin eş seçimi tutumları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Anne baba ayrı olma faktörünün eş seçimi tutumları üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı gözlenmiştir Cinsiyet değişkeni; zıt kutuplar, beraber

yaşama ve çaba göstermeme için anlamlı farklılıklar göstermiştir. Buna karşılık, beraber yaşama alt boyutu hariç puan ortalamaları birbirine yakın olduğu gözlenmiştir. Beraber yaşama alt boyutunda erkeklerin puan ortalamaları kadınlara oranla daha yüksektir ve anlamlı fark oluşturmaktadır. Şiddet görme açısından değerlendirildiğinde, şiddete maruz kalan gençlerin, yalnız ve tek doğru sınırlandırıcı inancına daha fazla sahip oldukları gözlenmiştir. Aynı zamanda evlenecekleri kişiyi idealleştirme eğilimindedirler.

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama modelinde tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte veya günümüzde var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlamaktadır. Genel tarama modelleri evren hakkında bir çıkarımda bulunmak amacıyla evrenden alınan bir grup veya örneklem üzerinden yapılan tarama modelleridir. (Karasar,2015: 77-81)

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma evrenini, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Çağ Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan, 18-26 yaş aralığındaki lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun büyüklüğünü, 2710 kişiden oluşan çalışma evreninden %95 güven aralığı, %5 yanılma payına göre belirlenen 394 kişi oluşturmaktadır. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile sınıf listelerinden seçilen öğrencilere anketler ve ölçekler uygulanmıştır. Veri girişi sonrasında hatalı ve eksik verisi olan öğrenci anket ve ölçekleri çıkarıldıktan sonra kalan 307 öğrencinin verileri analize alınmıştır. Toplamda 307 öğrencinin 220'si kız, 87'si erkek öğrenciden oluşmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanması amacıyla katılımcılara bir adet ölçek ve bir adet kısa bilgi formu uygulanmıştır. Eş seçimine yönelik tutumların belirlenmesi için, katılımcılara "Romantizm Ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Katılımcılara ait demografik özelliklerinin belirlenmesi için de "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır.

2.3.1. Kısa Bilgi Formu

Araştırmaya katılan bireylerin demografik özelliklerini belirlemek için hazırlanmıştır. Kısa Bilgi Formunda, katılımcıların; yaş, cinsiyet, bölüm, sınıf, anne-babanın eğitim durumu, anne ve babanın birliktelik durumu, katılımcının mevcut ilişki durumu ile ilgili bilgiler ve evlilikle ilgili düşüncelerini içeren bilgiler yer almaktadır. Katılımcıların kimlik bilgilerini içeren sorular bulunmamaktadır.

2.3.2. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği

Eş seçimine yönelik sınırlandırıcı inançları ölçmek amacıyla Cobb, Larson ve Watson (2003) tarafından hazırlanmıştır. Ölçek, 32 maddeden oluşmakta ve 7'li likert tipi "Hiç Katılmıyorum (1), "Tamamen Katılıyorum (7)" arasında değişen bir derecelemeye göre yanıtlanmaktadır. Ölçek daha önce evlenmemiş, bekar üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Ölçekteki puanlar, maddelere verilen cevapların değerleri toplanarak hesaplanmaktadır. Ölçek 8 faktörlü bir yapı göstermekte iken, 8. faktör 4 çeldirici maddeyi içermektedir. Ölçekteki çeldirici maddeler hariç ölçekte 28 madde ve 7 alt boyut (Yalnız ve tek doğru, Aşk yeterli, Beraber yaşama, Tam güven, İdealleştirme, Çaba göstermeme, Zıt kutuplar) bulunmaktadır. Ölçek puanları toplamda ve alt boyutlarda farklı puanlar olarak hesaplanabilmektedir. Ölçeğin toplamından alınabilecek en düşük puan 28 iken, en yüksek puan ise 140'dır. Ölçekten alınan puanın düşük olması, eş seçimindeki sınırlandırıcı inanç düzeyinin düşüklüğünü, puanın yüksek olması ise yüksekliğini göstermektedir. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği (REST)'nin Türkçeye uyarlanması ve geçerlilik güvenirliği 2007-2008 yılında, Hüdayar Cihan Güngör ve Müge Yılmaz ve Seher Balcı Çelik tarafından yapılmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği için faktör yapısını incelemek amacıyla betimleyici faktör analizi, faktörleştirme tekniği olarak da temel bileşenler analizi kullanılmıştır. Birbiriyle ilişkili maddelerin bir araya gelerek bir faktör oluşturması ve faktörlerin daha kolay yorumlanabilmesi amacıyla Varimax eksen döndürme tekniği seçilmiştir. Faktör analizi sonucunda toplam varyansın % 49.84'ünü açıklayan yedi alt faktör elde edilmiştir. Ölçekteki maddelerin faktör yük değerleri, .31 ile .93 arasında değişmektedir. Aşk Yeterli boyutu, .43 ile .69 arasında değişen altı maddeden oluşmakta ve varyansın % 2.32'sini açıklamaktadır. Tam güven boyutu, .31 ile .74 arasında değişen beş maddeden oluşmakta ve varyansın % 2.74'ünü açıklamaktadır. Çaba göstermeme boyutu, .41 ile .69 arasında değişen üç maddeden oluşmakta ve varyansın % 1.50'sini açıklamaktadır. Zıt kutuplar boyutu, -.55 ile -.83 arasında değişen dört maddeden oluşmakta ve varyansın % 2.16'sini açıklamaktadır. Beraber yaşama boyutu, .89 ile .93 arasında değişen dört maddeden oluşmakta ve varyansın % 3.68'ini açıklamaktadır. Yalnız ve Tek Doğru boyutu, .71 ile .80 arasında değişen iki maddeden oluşmakta ve varyansın % 1.63'ünü açıklamaktadır. İdealleştirme boyutu, .51 ile .70 arasında değişen dört maddeden oluşmakta ve varyansın % 1.77'sini açıklamaktadır. Ölçeğin güvenirliği için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır ve test tekrar test tekniği uygulanmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı .65 olarak

hesaplanmıştır. Test tekrar test tekniğinde, ölçek iki hafta arayla, 181 kişiye uygulanmış ve Pearson korelasyon katsayısı $r = .61$ olarak bulunmuştur (Güngör vd., 2011:182-187).

Tablo 1. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğinin Alt Ölçekleri ve Maddeleri

Alt Boyutlar	Madde Numaraları
Berber Yaşama	4, 12, 19, 27
Yalnız Ve Tek Doğru	10, 25
Aşk Yeterli	2, 17, 3, 11, 18, 26,
Çaba Göstermeme	7, 23, 31
İdealleştirme	6, 14, 22, 29
Zıt Kutuplar	8, 16, 24, 32
Tam Güven	5, 13, 15, 21, 28

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

2.4.1. Verilerin Toplanması

Araştırmaya katılacak çalışma grubu ile görüşülmüş, araştırmanın konusu ve uygulanacak ölçekler hakkında bilgi verilmiştir. Gönüllü olarak araştırmaya katılmak isteyen öğrencilere "Kişisel Bilgi Formu" ve "Romantizm Ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği" uygulanmıştır.

2.4.2. Verilerin Analizi

Araştırmaya katılan 394 öğrenciden elde edilen veriler incelenmiştir. Hatalı ve eksik doldurulmuş olan formlar analiz dışında bırakılmıştır. Verilerin analizi toplam 307 kişi ile tamamlanmıştır. Araştırmada, veri toplama araçlarından elde edilen veriler SPSS 20.00 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. REST ölçeğinin iç tutarlık düzeyini belirlemek için Cronbach Alfa güvenilirlik analizinden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunun bireysel özellikleri ile faktörler arasındaki ilişkinin analizine ilişkin betimsel istatistikler verilmiştir. Araştırmaya katılanların, REST'in her bir maddesinden elde ettikleri puan ortalamaları ve standart sapmaları göz önüne alınarak ölçek maddeleri ve alt boyutlara katılım dereceleri belirtilmiştir. Ayrıca ölçeklerden alınan puan ortalamalarının, araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturan bireysel özelliklere göre farklılık gösterip gösterilmediğini

tespit etmek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve t- testi teknikleri kullanılmıştır. Cinsiyet değişkeni ile beraber yaşama faktörü arasında ki dağılımın homojen olmadığı olmadığı gözlemlenmiş bu sebeple, ikisi arasında Mann- Whitney U testi uygulanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın amacına ve ana problemine ilişkin toplanan verilerinin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgular ve bulgulara ilişkin tablolar verilmiştir. Üniversite öğrencilerinin eş seçimi tutumları, bağımsız değişkenler açısından ele alınarak yorumlanmıştır.

3.1. Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğinin (Rest) Güvenirlilik Analizi

Araştırma kapsamında kullanılan REST tutum ölçeğine verilen cevapların güvenirlilik analiz değeri (Cronbach's Alpha) = 0,769 olup toplanan veriler güvenirlidir.

3.2. Çalışma Grubunun Bireysel Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan, 18-26 yaş arasındaki üniversite öğrencisi 307 bireyin demografik özelliklere göre dağılımları Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Çalışma Grubunun Sosyo-Demografik Özelliklere Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	%
Kadın	220	71,7
Erkek	87	28,3
Güncel İlişki	Frekans	%
Var	141	45,9
Yok	166	54,1
İlişki Durumu	Frekans	%
0-2yıl	88	28,7
2veüstü	53	17,3
İlişkisi yok	166	54,1
Evlilik Düşüncesi	Frekans	%
Evet	240	78,2
Hayır	65	21,2
Evlilik Planı Süresi	Frekans	%
0-2yıl	25	8,1
3-5yıl	123	40,1
5yılüstü	81	26,4
Hiçbiri	78	25,4
Evliliğin gerçekleşeceği yol	Frekans	%
Görücü Usulü	17	5,5
Flört	228	74,3
Aile kararı	47	15,3
Diğer	15	4,9

Annenin Eğitim Durumu	Frekans	%
İlköğretim	111	36,2
Lise	121	39,4
Üniversite	75	24,4
Babanın Eğitim Durumu	Frekans	%
İlköğretim	76	24,8
Lise	134	43,6
Üniversite	97	31,6
Ebeveyn Birliktelik Durumu	Frekans	%
Birlikte	286	93,2
Ayrı	21	6,8

Araştırmaya katılanların %71,7'si kadın iken %28,3'ü ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin %45,9'unun ilişkisi var iken, %54,1'inin ise ilişkisi bulunmamaktadır. İlişkisi süren öğrencilerin %62,4'ünün ilişki süresi 0-2 yıl üstü iken, %37,6'sı ise 2 yıl ve üzeri ilişkisi bulunmaktadır. Araştırmaya katılanların %85,7'sinini ilişki durumu flört düzeyindeyken, %14,3'ünün ise ilişki durumu ise söz-nişan düzeyindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %78,7'sinin evlilik düşüncesi var iken, %21,3'ünün ise evlilik düşüncesi bulunmamaktadır. %10,9'u 0-2yıl içerisinde evlilik planı yapar iken, %53,7 3-5yıl içerisinde planlamaktadır,%35,4 ise 5yıl ve ileri bir tarihte evlenmeyi düşünmektedirler. Araştırmaya katılan öğrencilerin %5,5'i görücü usulü ile evleneceğini belirtirken, %74,3'ü flört ile evleneceğini, %15,3'ü ise aile kararı ile %4,9'u ise diğer yollarla evleneceğini belirtmektedir. Araştırmaya katılan deneklerin aileleri incelendiğinde, annelerinin eğitim durumu %36,2'sinin ilköğretim, %39,4'ü lise ve %24,4'ü ise üniversite mezunudur. Babalarının eğitim durumu incelendiğinde, %24,8'i ilköğretim mezunu, %43,6'sı lise ve %31,6'sı ise üniversite mezunudur. Ayrıca ebeveynlerinin %93,2'si birlikte iken, %6,8'si ise ayrı olduklarını belirtmişlerdir.

3.3. Eş Seçimi Tutumlarının Bireysel Özellikler Açısından İncelenmesi

3.3.1. Eş Seçimi Tutumlarının Cinsiyete Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Değişkenlerin normallik varsayımını karşılayıp karşılamadığının belirlenmesi için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekten alınan toplam puanların; çarpıklık değerlerinin +0.177 ile +0.141, basıklık değerlerinin ise -1.043 ile +0,282 arasında, arasında değiştiği görülmüştür. West ve arkadaşlarına (1995) göre, çarpıklık değeri < 2 ve basıklık değeri < 7 olduğunda söz konusu değişkenler için normallik varsayımının kabul edilebileceği belirtilmektedir (Akt. Sayın,2014:80). Buna göre, araştırmada yer alan değişkenlerin hiçbirinin çarpıklık ve basıklık değeri belirlenen ölçütleri aşmamaktadır. Bütün değişkenler normallik varsayımlarını karşılamaktadır.

Tablo 3. Varyans Homojenliği Testi

	Levene Değeri	df1	df2	Sig.
Beraber Yaşama	3,309	1	300	,070
Yalnız ve Tek Doğru	,237	1	305	,627
Aşk Yeterli	,161	1	303	,689
Çaba Göstermeme	,092	1	303	,762
İdealleştirme	1,705	1	301	,193
Zıt Kutuplar	,723	1	303	,396
Tam Güven	,989	1	302	,321

Veri analizleri yapılmadan önce dağılımın homojenliğini incelenmiştir. Cinsiyet değişkeni ile beraber yaşama faktörü arasındaki dağılımın homojen olmadığı gözlemlenmiştir. Bu sebeple, ikisi arasında Mann-Whitney U testi uygulanmıştır.

Tablo 4. REST Ölçeğinin Alt ölçek Puanlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	X	ss	P
Beraber Yaşama	Kadın	215	10,4	4,9	,000
	Erkek	87	13,1	4,5	
Yalnız ve Tek Doğru	Kadın	220	5,6	2,0	,457
	Erkek	87	5,4	2,1	
Aşk Yeterli	Kadın	219	20,8	4,1	,598
	Erkek	86	20,5	4,5	
Çaba Göstermeme	Kadın	219	10,3	2,4	,975
	Erkek	86	10,3	2,5	
İdealleştirme	Kadın	218	13,5	2,7	,482
	Erkek	85	13,2	3,1	
Zıt Kutuplar	Kadın	219	10,2	3,0	,553
	Erkek	86	9,9	2,9	
Tam Güven	Kadın	219	18,5	3,2	,697
	Erkek	85	18,7	2,9	

Cinsiyete göre, “yalnız ve tek doğru”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutlarında anlamlı bir farklılık ($p>0,05$) görülmediğini söyleyebiliriz. “Beraber yaşama” boyutunda $p<0,05$ olduğundan dolayı puan ortalamalarına göre erkeklerin daha fazla beraber yaşama isteği içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. Öğrencilerin cinsiyetleri ile beraber yaşama isteği arasındaki fark anlamlı olup, erkek öğrencilerde birlikte yaşama eğilimi daha yüksektir.

3.3.2. Eş Seçimi Tutumlarının Güncel İlişkiye Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 5. REST Ölçeğinin Alt ölçek Puanlarının Güncel İlişkiye Göre Dağılımı

Alt	Güncel İlişki	n	X	ss	p
Beraber Yaşama	Var	139	11,6	5,2	,132
	Yok	163	10,7	4,7	
Yalnız ve Tek Doğru	Var	141	5,6	2,1	,714
	Yok	166	5,5	1,9	
Aşk Yeterli	Var	141	21,0	4,1	,201
	Yok	164	20,4	4,2	
Çaba Göstermeme	Var	140	10,1	2,4	,246
	Yok	165	10,4	2,5	
İdealleştirme	Var	140	13,0	3,0	,032
	Yok	163	13,7	2,7	
Zıt Kutuplar	Var	140	9,9	3,0	,329
	Yok	165	10,2	2,9	
Tam Güven	Var	140	18,6	2,9	,952
	Yok	164	18,6	3,3	

Güncel ilişki durumu açısından, “beraber yaşama”, “yalnız ve tek doğru”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutlarında anlamlı bir farklılık ($p>0,05$) görülmemiştir. Ancak güncel ilişki durumu, “idealleştirme” boyutunda $p<0,05$ olduğu ve puan ortalamaları incelendiğinde, güncel ilişkisi olmayanların daha fazla idealleştirme eğilimi içerisinde olduğu gözlemlenmektedir.

3.3.3. Eş Seçimi Tutumlarının İlişki Süresine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 6. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının İlişki Süresine Göre Dağılımı

Alt Boyutlar	İlişki Süresi	n	X	ss	p
Beraber Yaşama	0-2yıl	86	11,9	5,3	,500
	2veüstü	53	11,2	5,1	
Yalnız Ve Tek Doğru	0-2yıl	88	5,4	2,2	,306
	2veüstü	53	5,8	2,0	
Aşk Yeterli	0-2yıl	88	21,0	3,6	,832
	2veüstü	53	21,1	4,9	
Çaba Göstermeme	0-2yıl	88	10,2	2,4	,543
	2veüstü	52	10,0	2,3	
İdealleştirme	0-2yıl	88	13,3	2,9	,156
	2veüstü	52	12,6	3,1	
Zıt Kutuplar	0-2yıl	88	9,7	3,1	,304
	2veüstü	52	10,3	3,0	
Tam Güven	0-2yıl	88	18,8	2,5	,297
	2veüstü	52	18,3	3,6	

İlişki süresine göre, “beraber yaşama”, “yalnız ve tek doğru”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutlarında $p > 0,05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığını göstermektedir.

3.3.4. Eş Seçimi Tutumlarının İlişki Durumuna Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 7. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının İlişki Durumuna Göre Dağılımı

Alt Boyutlar	İlişki Durumu	n	X	ss	p
Beraber Yaşama	Flört	118	12,0	5,2	,084
	Söz-nişan	20	9,8	4,7	
Yalnız ve Tek Doğru	Flört	120	5,4	2,1	,088
	Söz-nişan	20	6,3	2,0	
Aşk Yeterli	Flört	120	20,9	4,0	,385
	Söz-nişan	20	21,8	4,7	
Çaba Göstermeme	Flört	119	10,1	2,4	,864
	Söz-nişan	20	10,0	2,2	
İdealleştirme	Flört	119	13,2	3,0	,178
	Söz-nişan	20	12,2	2,9	
Zıt Kutuplar	Flört	119	9,9	3,0	,617
	Söz-nişan	20	10,3	3,2	
Tam Güven	Flört	119	18,7	2,8	,152
	Söz-nişan	20	17,7	3,5	

İlişki durumu açısından, “beraber yaşama”, “yalnız ve tek doğru”, “aşk yeterli”, “çaba gösterme”, “idealleştirme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutlarında $p > 0,05$ düzeyinde olduğundan, istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı gözlemlenmiştir.

3.3.5. Eş Seçimi Tutumlarının Evlilik Düşüncesine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 8. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının Evlilik Düşüncesine Göre Dağılımı

Alt Boyutlar	Evlilik Düşüncesi	n	X	ss	p
Beraber Yaşama	Evet	236	10,9	4,9	,058
	Hayır	64	12,2	4,9	
Yalnız Ve Tek Doğru	Evet	240	5,5	1,9	,452
	Hayır	65	5,7	2,1	
Aşk Yeterli	Evet	238	21,3	3,8	,000
	Hayır	65	18,5	4,9	
Çaba Göstermeme	Evet	238	10,6	2,2	,001
	Hayır	65	9,3	2,9	
İdealleştirme	Evet	238	13,2	2,8	,028
	Hayır	63	14,1	2,8	
Zıt Kutuplar	Evet	238	9,9	3,0	,017
	Hayır	65	10,9	2,9	
Tam Güven	Evet	237	18,7	3,0	,116
	Hayır	65	18,0	3,5	

Evlilik düşüncesi açısından, “yalnız ve tek doğru” ile “tam güven” boyutlarında $p > 0,05$ düzeyinde olup, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Ancak evlilik düşüncesi ile “beraber yaşama”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme” ile “zıt kutuplar” faktörlerinde $p < 0,05$ olduğu ve puan ortalamaları göz önüne alındığında, evlilik düşüncesi olmayanların beraber yaşama eğilimi yüksek iken, aşk yeterli ve çaba gösterme faktörlerinde evlilik düşüncesi olanların daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca evlilik düşüncesi olmayanların idealleştirme ve zıt kutuplar faktörlerinde daha yüksek ortalamada oldukları gözlenmektedir.

3.3.6. Eş Seçimi Tutumlarının Evliliği Planlama Süresine Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 9. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının Evliliği Planlama Süresine Göre Dağılımı

Alt Boyutlar		X	ss	P
Beraber Yaşama	0-2yıl	9,2	5,2	,064
	3-5yıl	10,9	4,8	
	5yılıüstü	11,2	5,1	
	Hiçbiri	12,1	4,8	
	Toplam	11,1	5,0	
Yalnız ve Tek Doğru	0-2yıl	5,8	2,4	,473
	3-5yıl	5,5	1,9	
	5yılıüstü	5,2	1,9	
	Hiçbiri	5,7	2,0	
	Toplam	5,5	2,0	
Aşk yeterli	0-2yıl	21,8	4,3	,000
	3-5yıl	21,4	3,8	
	5yılıüstü	21,0	3,6	
	Hiç biri	19,0	4,7	
	Toplam	20,7	4,2	
Çaba Göstermeme	0-2yıl	10,9	2,6	,027
	3-5yıl	10,5	2,2	
	5yılıüstü	10,5	2,3	
	Hiçbiri	9,6	2,8	
	Toplam	10,3	2,4	
İdealleştirme	0-2yıl	11,9	3,4	,009
	3-5yıl	13,2	2,7	
	5yılıüstü	13,6	2,7	
	Hiçbiri	14,1	2,7	
	Toplam	13,4	2,8	
Zıt Kutuplar	0-2yıl	10,3	3,5	,045

	3-5yıl	9,6	2,9	
	5yılüstü	10,1	3,0	
	Hiçbiri	10,8	2,8	
	Toplam	10,1	3,0	
Tam Güven	0-2yıl	17,2	3,4	,048
	3-5yıl	18,6	2,9	
	5yılüstü	19,2	2,9	
	Hiçbiri	18,3	3,6	
	Toplam	18,6	3,1	

Evlilik planı süresi açısından, “yalnız ve tek doğru” faktöründe $p > 0,05$ düzeyinde olup, anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak, evlilik planı süresi ile “beraber yaşama”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme” ile “zıt kutuplar” ve “tam güven” faktörleri $p < 0,05$ olduğundan anlamlı bir fark göstermektedir. Puan ortalamaları göz önüne alındığında, “beraber yaşama”, “idealleştirme”, ve “tam güven” boyutlarında, 5 yıl ve üstü evliliği planlama süresi olanların, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme” ve “zıt kutuplar” faktörlerinde 0-2 yıl evliliği planlama süresi olanların, daha yüksek puan ortalamalarına sahip oldukları gözlemlenmiştir.

3.3.7. Eş Seçimi Tutumlarının Evliliğin Gerçekleşeceği Yönteme Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 10. REST Ölçeğinin Alt ölçek Puanlarının Evliliğin Gerçekleşeceği Yola Göre Dağılımı

Alt Boyutlar		X	ss	P
Beraber Yaşama	Görücü	11,3	5,3	,083
	Flört	11,5	4,9	
	Aile kararı	9,5	4,7	
	Diğer	10,5	5,3	
Yalnız ve Tek Doğru	Görücü	5,1	2,1	,344
	Flört	5,4	1,9	
	Aile kararı	5,9	2,4	
	Diğer	5,9	2,3	
Aşk Yeterli	Görücü	20,4	4,5	,000
	Flört	20,9	4,0	
	Aile kararı	21,3	3,5	
	Diğer	16,4	5,8	
Çaba göstermeme	Görücü	10,9	3,4	,009
	Flört	10,5	2,3	
	Aile kararı	9,7	2,7	
	Diğer	8,7	2,3	
İdealleştirme	Görücü	13,2	2,1	,363
	Flört	13,3	2,8	
	Aile kararı	14,1	2,6	
	Diğer	13,1	4,3	
Zıt Kutuplar	Görücü	11,7	3,6	,054
	Flört	10,0	3,0	
	Aile kararı	9,7	2,5	

	Diğer	11,2	2,8	
Tam Güven	Görücü	17,1	4,5	,103
	Flört	18,8	2,9	
	Aile kararı	18,4	3,1	
	Diğer	17,7	4,2	

Evliliğin gerçekleşeceği yönetime göre “beraber yaşama”, “yalnız ve tek doğru”, “idealleştirme” ile “tam güven” faktörlerinde, $p > 0,05$ düzeyinde olup istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Ancak, evliliğin gerçekleşeceği yöntem açısından, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” faktörleri, $p < 0,05$ olduğu ve puan ortalamaları göz önüne alındığında, “aşk yeterli” ve “tam güven” faktörlerinde flört ile evlenme eğilimi ortalaması yüksek iken, “çaba göstermeme” ile “zıt kutuplar” faktöründe görücü usulü eğiliminin yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

3.3.8.Eş Seçimi Tutumlarının Ebeveynlerin Birlikte Yaşama Durumuna Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 11. REST Ölçeğinin Alt Ölçek Puanlarının Ebeveynlerin Birliktelik Durumuna Göre Dağılımı

Alt Boyutlar	Ebeveynlerin Birliktelik Durumu	n	X	ss	p
Beraber Yaşama	Birlikte	281	11,0	4,9	,138
	Ayrı	21	12,7	5,3	
Yalnız ve Tek Doğru	Birlikte	286	5,6	2,0	,231
	Ayrı	21	5,0	1,9	
Aşk Yeterli	Birlikte	285	20,8	4,1	,080
	Ayrı	20	19,1	4,5	
Çaba Göstermeme	Birlikte	284	10,3	2,4	,354
	Ayrı	21	9,8	3,1	
İdealleştirme	Birlikte	282	13,4	2,8	,866
	Ayrı	21	13,5	3,2	
Zıt Kutuplar	Birlikte	284	10,1	3,0	,998
	Ayrı	21	10,1	3,1	
Tam Güven	Birlikte	284	18,6	3,2	,601
	Ayrı	20	19,0	2,2	

Ebeveynlerin birlikte yaşama durumlarına göre “yalnız ve tek doğru”, “beraber yaşama”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme” ile “zıt kutuplar” ve “tam güven” faktörlerinde, $p>0,05$ düzeyinde olup istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları doğrultusunda varılan sonuçlara yer verilmiştir. Daha sonra araştırma sonuçlarıyla ilişkili olarak araştırmacılara ve psikolojik danışmanlara yönelik öneriler sunulmuştur.

4.1. Sonuçlar

1- Cinsiyet değişkenine göre, “yalnız ve tek doğru”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” alt boyutlarından alınan puanlar, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Ancak cinsiyete göre, “beraber yaşama” boyutu puan ortalamalarında erkeklerin daha fazla beraber yaşama isteği içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. Sonuç olarak, “Öğrencilerin rest ölçeği ile cinsiyetleri arasında anlamlı fark vardır.” hipotezi kısmen desteklenmektedir. Öğrencilerin cinsiyetleri ile beraber yaşama isteği arasındaki fark anlamlı olup, erkek öğrencilerde birlikte yaşama eğilimi daha yüksektir. Benzer şekilde, Güngör ve diğerlerinin (2011), 'in “Romantizm ve Eş Seçim Tutum Ölçeği'nin, Türkçe' ye uyarlanması, geçerlik ve güvenilirliğinin yapılması amaçladığı çalışmalarında da ölçekten alınan toplam puana göre cinsiyet açısından anlamlı bir fark göstermezken; “Beraber yaşama” inancında erkekler açısından anlamlı bir fark bulunmuştur. Öztunç ve Şener'in (2015), çalışmasında; cinsiyet, şiddet görme ve anne baba ayrı olması değişkenlerinin eş seçimi tutumları üzerindeki etkisi incelenmiştir. Cinsiyet değişkeni; zıt kutuplar, beraber yaşama ve çaba göstermeme için anlamlı farklılıklar göstermiştir. Beraber yaşama alt boyutunda erkeklerin puan ortalamaları kadınlara oranla daha yüksektir ve anlamlı fark oluşturmaktadır.

2- Güncel bir ilişki durumuna göre, “beraber yaşama”, “yalnız ve tek doğru”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutlarından alınan puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Güncel ilişki durumuna göre, “idealleştirme” faktöründen alınan puanların ortalamaları incelendiğinde güncel ilişkisi olmayanların daha fazla idealleştirme eğilimi içerisinde olduğu gözlemlenmektedir. İdealleştirme alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sonuçlar, “Öğrencilerin rest ölçeği ile güncel ilişki durumları arasında anlamlı fark vardır.” hipotezini kısmen desteklemektedir. XI. Ulusal Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresinde(2011) sunulan çalışmada, üniversite öğrencilerinin duygusal ilişki yaşayıp yaşamama durumları ve

yaşadıkları ilişkinin süresine göre romantizm ve eş seçimine ilişkin tutumları incelenmiştir. Bu çalışmadan elde edilen bulgura göre, katılımcıların duygusal ilişki yaşayıp yaşamama durumlarına göre, romantizm ve eş seçimine ilişkin tutum puan ortalamaları arasındaki farkın “Yalnız ve tek doğru”, “Aşk yeterli”, “Tam güven”, “İdealleştirme”, “Çaba göstermeme” ve “Beraber yaşama” anlamlı olduğu bulunurken; “Zıt kutuplar” alt boyutunda ise farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur (Akt.Öztunç ve Şener, 2015:143).Araştırma bulguları idealleştirme boyutunun anlamlı bir fark göstermesi yönünden araştırmamızın sonuçlarını kısmen desteklemektedir. Buna karşın araştırmamızın sonuçlarına göre, güncel ilişkinin varlığı ile diğer faktörler arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Özteke'nin (2015), romantik ilişki yaşayan bireylerin bağlanma stilleri, eş seçiminde sınırlandırıcı inançları ve beden imgesi baş etme stratejilerinin romantik mükemmeliyetçiliklerini yordayıp yordamadığını ortaya koymayı amaçladığı çalışmanın sonuçlarına göre, romantik mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından partnere yönelik mükemmeliyetçilik ile “çaba göstermeme” ve “idealleştirme” sınırlandırıcı inançları arasında anlamlı ve pozitif yönlü ilişkiler gözlenmiştir. Larson (1992) tarafından tanımlanan sınırlandırıcı inançlarda biri olan “mükemmel partner” inancı, Cobb ve diğerleri (2003) tarafından hazırlanan ölçekte “idealleştirme” boyutu olarak adlandırılmıştır (Akt.Özteke,2015:106-107).Güncel ilişkisi olmayan öğrencilerde “idealleştirme” eğiliminin yüksek olması, partnere yönelik mükemmeliyetçilik ile de ilişkilendirilebilir.İdealleştirme eğilimi yüksek olan öğrencilerin, potansiyel eşe yönelik katı standartlara ve abartılı beklentilere sahip olmasının partner seçimini zorlaştırdığı düşünülebilir. Çalışkan ve diğerlerinin (2015) yaptıkları araştırmada partneri olan ve olmayan öğrencilerin eş seçimi tercihlerini karşılaştırmışlardır. Partneri olan üniversite öğrencileri eş seçiminde “kişiliğin iyi olmasını” kriterini daha fazla tercih etmekte iken, partneri olmayan öğrenciler eşinin dindar olmasını tercih etmiş, siyasi görüş farklılıklarını ve ailelerin uyumsuzluğunu daha fazla sorun olarak görmüşlerdir. Partneri olmayan üniversite öğrencilerinin potansiyel eşin farklılıklarını daha fazla sorun etmesi, idealleştirme eğilimi ile açıklanabilir. Özgüven ve Bilge(1996) araştırmalarında ise, öğrencilere karşı cins arkadaşlığının eş seçimini etkileyip etkilemediğini sormuşlardır. Öğrencilerin %84'ü, karşı cins arkadaşlığının eş seçimini farklı derecelerde etkilediğini, %16'sı ise çok az ya da hiç etkilemediğini ifade etmişlerdir. Literatüre uygun olarak kişinin güncel bir ilişkisinin olması ya da ilişki deneyiminin varlığı eş seçimlerine etki etmektedir.

3- İlişki süresine göre, “beraber yaşama”, “yalnız ve tek doğru”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” alt boyutlarından alınan puan ortalamalarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Bulgular, “Öğrencilerin rest ölçeği ile ilişki süresi arasında anlamlı fark vardır.” hipotezini desteklememektedir.

4- İlişki durumuna göre, “yalnız ve tek doğru”, “beraber yaşama”, “aşk yeterli”, “idealleştirme”, “çaba gösterme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” alt boyutları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bulgular, “Öğrencilerin rest ölçeği ile yaşları arasında anlamlı fark vardır.” hipotezi desteklememektedir.

5- Evlilik düşüncesine göre, “yalnız ve tek doğru” ile “tam güven” boyutlarından alınan puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Ancak bu değişkene göre, “beraber yaşama”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme” ile “zıt kutuplar” boyutlarında puan ortalamaları göz önüne alındığında, evlilik düşüncesi olmayanların “beraber yaşama” eğilimi yüksek iken, “aşk yeterli” ve “çaba göstermeme” faktörlerinde evlilik düşüncesi olanların daha yüksek puan ortalamalarına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca evlilik düşüncesi olmayanların “idealleştirme” ve “zıt kutuplar” faktörlerinde puan ortalamalarının daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Bulgular, “Öğrencilerin rest ölçeği ile evlilik düşüncesi arasında anlamlı fark vardır.” hipotezini kısmen desteklemektedir. Özgüven’in (1994) araştırmasında öğrencilere, “Evlilik denince ilk akla gelen şeyin ne olduğu” sorulmuştur. Öğrencilerin,%52’si sorumluluk, %28’i yuva, %13’ü arkadaşlık cevaplarını vermişlerdir. Araştırma bulguları göstermektedir ki gençlerin önemli bir kısmı evliliği sorumluluk olarak nitelendirmektedir. Evlilik düşüncesi olmayan gençlerin önemli bir bölümünün, evliliğin getireceği sorumlulukların üstesinden gelmenin zor olduğunu düşündükleri söylenebilir. Bu düşünce tarzına sahip kişilerin evliliği üstesinden gelinecek sorumluluklar olarak ifade etmesi, mükemmel partneri ve ilişkiyi bulma düşüncesini ifade eden “idealleştirme” eğilimini artırdığı söylenebilir. Aynı düşünce biçimi idealize ettiği ilişkinin provasını sayılabilecek beraber yaşama deneyimini de önem kılmaktadır. Kişi, beraber yaşamanın evlilikte mutlu olabilme şansını artıracaklarını düşünmektedir. “Zıt kutuplar” boyutu, kişinin eş adayı olarak kendisinden farklı özellikleri olan kişileri aramasını ifade eden düşünce biçimidir. Evlilik düşüncesi olmayan katılımcıların “zıt kutuplar” boyutunda daha yüksek ortalamalar göstermesi tamamlayıcılık ilkesi ile açıklanabilir. Evlilik düşüncesi olmayan katılımcıların, ilişkinin getireceği sorumlulukları yerine getirmek ve gerektiğinde

kişisel eksikliklerini telafi etmek yerine, seçeceği kişi ile telafi yoluna gitme beklentisinde olduğu söylenebilir. Bu araştırmada, evlilik düşüncesi olan katılımcılar, “çaba göstermeme” ve “aşk yeterli” boyutlarında daha yüksek puan ortalamalarına sahip iken Priest ve diğerlerinin (2009) üniversite öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirdikleri çalışmada, evli veya nişanlı olan bireylerin, bekar bireylere oranla, eş seçiminin kolay olacağı ve sevginin yeterli olacağı inançlarının daha az olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçlarının benzerlik göstermemesi evlilik düşüncesinin eyleme geçmesi ile açıklanabilir. Her ne kadar evlilik düşüncesine sahip de olsalar da öğrenciler bu tecrübeye sahip değildir. Evlenmeyi düşünen gençlerde “Aşk yeterli” eğiliminin fazla olması, eş seçimi tercihlerinde duygusal bakış açısının ağırlıkta olduğunu düşündürmektedir. “Aşk yeterli” inancına sahip bireyler, biriyle evlenmek için onu sevmenin yeterli olduğuna inanırlar ve ilişkilerinin duygusal yönü daha ağır basmaktadır. Eş seçiminde, aşkın ön planda yer alması ile eş seçiminin bir şans işi olarak görülmesi tutarlılık göstermektedir. Aşkı tesadüflere ve kadere bağlayan yaygın bir bakış açısı mevcuttur. Bu durum aşk yeterli ve çaba göstermeme boyutlarından alınan puanların daha yüksek olmasını açıklamaktadır.

6-Evliliğini planlama süresine göre, “yalnız ve tek doğru” boyutundan alınan ortalamalarına göre anlamlı bir fark görülmemiştir. Evliliğini planlama süresine göre, “beraber yaşama”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme” ile “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutları anlamlı bir farklılık göstermiştir. Puan ortalamaları göz önüne alındığında, “beraber yaşama”, “idealleştirme” ve “tam güven” boyutlarına, 5 yıl üstü evlilik planı süresine sahip olanların; “aşk yeterli”, “çaba göstermeme” ve “zıt kutuplar” boyutlarına da 0-2 yıl evlilik planı süresine sahip olanların daha fazla eğilimi olduğu gözlenmiştir. Bulgular, “Öğrencilerin rest ölçeği ile evlilik planı süresi arasında anlamlı fark vardır.” hipotezini kısmen desteklemektedir. “Beraber yaşama” tutumuna sahip kişiler, evlenmeden önce beraber yaşamının evliliğin sağlamlığı açısından bir ön koşul gibi görmektedirler. “İdealleştirme” ise “mükemmel partner” inancı ile ilgilidir. “Tam güven” boyutunda ise kişi evlenmeden önce eş adayına bütünüyle güvenme beklentisindedir. Kişi aslında mükemmel partnerini bulmayı ve o kişiye tam olarak güvenmeyi beklemektedir. Bu güveni sağlayabilmek için onu iyice tanımalı isteğinde olması, beraber yaşama eğilimini artırmaktadır. “İdealleştirme” ve “tam güven” boyutları temelinde mükemmel partner ve mükemmel ilişki inançları ile bağlantılıdır (Özteke, 2015:106). Bu inançlara sahip kişilerin evliliği daha uzun vadede düşünmeleri ve beraber yaşama eğilimlerinin yüksek olması kaçınılmazdır. Buna

karşın, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme” ve “zıt kutuplar” boyutları ile evliliği daha kısa sürede planlayanlar arasındaki ilişkiye baktığımızda, evlenmek için sevginin yeterli olması ile çaba göstermeme boyutları ilişkilidir. Aşk yeterlidir, inanca sahip kişi, evlilik için sevginin yeterli olduğuna inanmaktadır. Bu duygusal bakış açısı sevgi temelli ilişkilerde seçimlerden çok tesadüflere yer vermektedir. Zıt kutuplar boyutunu incelediğimizde, aşkın benzerliklerden çok farklılıklarla ilişkili görülmesi ve farklı özelliğe sahip kişilerin birbirine daha çekici gelmesi söz konusudur.(Özgüven,2014: 32)

7- Evliliğin gerçekleşeceği yönetime göre, “beraber yaşama”, “yalnız ve tek doğru”, “idealleştirme” ile “tam güven” boyutlarından alınan puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir. Evliliğin gerçekleşeceği yönetime göre, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutlarında ise puan ortalamaları göz önüne alındığında, “aşk yeterli” ve “tam güven” boyutlarında flört ile evlenme eğilimi ortalaması yüksek iken, “çaba göstermeme” ile “zıt kutuplar” faktöründe görücü usulü eğilimi yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Sonuçlar,“Öğrencilerin rest ölçeği ile evliliğin gerçekleşeceği yöntem arasında anlamlı fark vardır.” hipotezini kısmen desteklemektedir. Özgüven ve Bilge'nin (1996) araştırmasında üniversite öğrencilerine yöneltilen “Evlilik öncesinde bireylerin flört etmesini uygun buluyor musunuz? ”sorusuna, öğrencilerin %82'si, kızların %86'sı ve erkeklerin %77'si “evet” şeklinde yanıtlamışlardır. Aynı çalışmada, karşıt cins arkadaşlığının en önemli sorunlarından birinci sırayı “güvensizlik” (%23), ikinci sırayı “sevgi ve saygı yoksunluğu” (%17) almıştır. Araştırma sonuçlarının gösterdiği gibi eş seçiminde flört etmeyi uygun bulanlar için önceliği güven ve sevgi almaktadır. Bu duruma bağlı olarak, evliliğin gerçekleşeceği yöntemi flört olarak belirten katılımcıların aşk yeterli ve tam güven alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının yüksek olduğu söylenebilir. Görücü usulüyle evlenmeyi düşünen katılımcılar için eş ile tanışma ortamlarının planlayıcısı aileler, yakın akrabalar ve tanıdıklardır. Bu etkinin kişideki çaba gösterme eğilimini azalttığını söyleyebiliriz. Görücü usulünde kişisel çabanın yerini ailelerin çabası almaktadır.

8- Ebeveynlerin birlikte yaşama durumlarına göre “yalnız ve tek doğru”, “beraber yaşama”, “aşk yeterli”, “çaba göstermeme”, “idealleştirme” ile “zıt kutuplar” ve “tam güven” boyutlarından alınan puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Bulgular, “Öğrencilerin rest ölçeği ile ebeveynlerin birlikte yaşama durumu arasında anlamlı fark vardır.” hipotezi desteklenmemektedir. Araştırma bulgularını, Öztunç ve Şener'in (2015), cinsiyet, şiddet görme ve anne baba ayrı olması değişkenlerinin eş seçimi tutumları üzerindeki

etkisi incelendikleri araştırmanın bulguları ile desteklenmektedir. Benzer şekilde, anne baba ayrı olma faktörünün eş seçimi tutumları üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı gözlenmiştir.

4.2. Öneriler

1- Araştırmanın çalışma grubunu, Çağ Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Aynı araştırma başka üniversiteleri de içine alacak şekilde daha geniş bir örneklem grubunda da yapılarak elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir.

2-Eş seçimi tutumlarının, sosyoekonomik düzey, yerleşim yeri(kır-kent), dini inanç, politik görüş ve medya kullanımı gibi farklı değişkenlerle ilişkisi araştırılabilir.

3-Eş seçimini sınırlandıran inançların farkında olmak ve bu konuda üniversite gençlerini bilinçlendirmek için üniversitelerde eğitimler, seminerler ve konferanslar verilebilir.

4- Evlilik ve aile danışmanlığı merkezlerinde, eş seçme aşamasında danışma yardımı almak için başvuran kişilere, potansiyel eşe yönelik gerçekçi olmayan inançlar, katı ve abartılı beklentiler konusunda eğitim ve rehberlik hizmetleri verilerek, kişilerin bu konuda bilinçlenmesi sağlanabilir.

5. KAYNAKÇA

- AİLE ARAŞTIRMA KURUMU,1991. Aile yazıları 2, Ankara,511s.
- ALTUNTAŞ, S., ve ATLI, A., 2015. “Eş Seçme Stratejileri Envanteri Geliştirilmesi”, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,12 (32),ss.123-135
- BACANLI, H.,2001. “Eş Tercihleri ”,Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi, 2(15) ,ss7-8
- BAYOĞLU, F., ve Atlı, A., 2014. “İnönü Evlilik Tutum Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizleri” Ege Eğitim Dergisi, 2 (15), ss. 397-415
- BAYSAL, A.C., 1981. “Sosyal Psikolojide Tutumlar”, İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi Dergisi, ss.121-123
- BAUCOM, D.H., EPSTEİN, N., SAYERS, S.L., ve SHER, T.G., 1989. “The role of cognitions in marital relationships: Definitional, methodological, and conceptual issues.” Journal of Consulting and Clinical Psychology, 57(1), ss.31-38.
- BUSS, D. M., SHACKELFORD, T. K., KIRKPATRICK, L. A., ve LARSEN, R. J., 2001. “A half century of mate preferences: The cultural evolution of values” Journal of Marriage and the Family,63,ss.491- 502
- BUSS, D. M., ve SCHMITT, D. P., 1993 . Sexual strategies theory: An evolutionary perspective on human mating. Psychological Review,100,ss.204-232.
- BUSS, D. M., 1999. Evolutionary psychology: The new science of the mind, Allyn and Baconi, , Boston, 497s.
- COBB, N.P., LARSON, J.H., ve WATSON, W.L., 2003. “Development of the attitudes about romance and mate selection scale”, Family Relations, 52,(3),ss. 222–231
- ÇALIŞKAN, Z., TAŞHAN, T .S., ORHAN, İ., ve NACAR, G., 2015. “Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerinin Karşılaştırılması ”, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 4 (1), ss. 6-10
- ÇOK, F.,1993. “Gelişim Psikolojisi, Kuramlar, Yöntemler ve Yaşamın İlk Yılları”, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,26(2),ss.641-670
- DOĞAN,A.,ve CEBİOĞLU,S., 2011.“Beliren Yetişkinlik:Ergenlikten Yetişkinliğe Uzanan Bir Dönem”. Türk Psikoloji Yazıları, 14 (28),ss. 11-21
- HENDRICK, S.S., 2009, Çev; Dönmez, A., Büyükşahin , A. ve Taluy, N, Yakın İlişkiler Psikolojisi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 306s.

- EAGLY, A., 1987. Sex differences in social behavior: Asocial role interpretation, Lawrence Erlbaum Associates, Hillsdale, New Jersey, 175s.
- EAGLY, A. H., ve WOOD, W., 1999. "The origins of sex differences in human behavior: Evolved dispositions versus social roles". American Psychologist, 54(6),ss.408-423
- EFE, E., 2013. "Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Eğilimleri", Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- EIDELSON, R.J., ve EPSTEIN, N., 1982. "Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs", Journal of Consulting and Clinical Psychology, 50(5),ss. 715-720
- GÖKÇE, B., 1976 . "Aile Ve Aile Tipleri Üzerine Bir İnceleme ",Hacettepe Sosyal Ve Beşeri Dergisi,8(1-2), ss.46-47
- GÖKÇE, B., 1978. "Evlilik Kurumuna Sosyolojik Bir Yaklaşım", Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (1), ss7-21
- GÜNGÖR, H. C., YILMAZ, M., ve ÇELİK, B.S., 2011 . "Romantizm ve Eş Seçim Tutum Ölçeğinin Uyarlanması Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması", Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4(36), ss. 180-190.
- HAMAMCI, Z., BUĞA, A., ve DURAN, Ş., 2011. "Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Yaşantısı ile İlgili Bilgi Kaynaklarının ve Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçlarının İncelenmesi", Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Aile ve Toplum Eğitim,Kültür Ve Araştırma Dergisi, 7(26),s s.33-50
- KARASAR,N.,2015. Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Akademik Yayıncılık,Ankara,292s.
- KASAPKARA, A., ve KASAPKARA, B., 2013. "20-30 Yaş Grubu Bekar Erkeklerin Eş Seçimine Yönelik Tutumları Ve Eşten Beklentilerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi ", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,7 (34),ss.792-800
- KAYA, M., 2002 , "Cinsiyetleri Farklı Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerine Göre Denetim Odakları ", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KÖKLÜ, N., 1995." Tutumların Ölçülmesi ve Likert Tipi Ölçeklerde Kullanılan Seçenekler", Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 28,(2),ss.81-83
- LARSON, J. H., 2000. Should we stay together?,Jossey-Bass A Willey Company,San Francisco, 208s.
- MILLER, G., 2000. Sevişen Beyin, Çev; Karaömerlioğlu, M. A.,Ntv Yayınları,İstanbul, 463s.

- MORRIS, C.G., 2013. Psikolojiyi Anlamak, Çev; Ayvaşık, B ve Sayıl, M., Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 831s.
- NAZLI, S.,2014. Aile Danışmanlığı, Anı Yayıncılık, Ankara, 536s.
- ÖZGÜVEN, İ.E., ve BİLGE, F., 1997. “Üniversite Öğrencilerinin Karşı Cins Arkadaşlığı”, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,2(8), ss.27-36
- ÖZGÜVEN, İ. E., 2014. Evlilik ve Aile Terapisi, Nobel Yayınları, Ankara, 358s.
- ÖZGÜVEN, İ.E., 2001. Ailede İletişim ve yaşam, PDREM Yayınları, Ankara, 358s.
- ÖZTEKE, H. İ., 2004 . “Bağlanma, Eş Seçiminde Sınırlandırıcı İnançlar ve Beden İmgesi Baş Etme Stratejilerinin Romantik İlişkilerde Mükemmeliyetçiliği Yordaması ”, Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- ÖZTUNÇ, H., ve Şener, Ö., 2015 “ Cinsiyet, Ayrılmış Ebeveyn ve Şiddet Görme Faktörlerinin Gençlerin Eş Seçim Tutumları Üzerinde Etkisi ” , Akademik Araştırma Dergisi, (66) ss. 150-151
- PRIEST,J., BURNETT, M., THOMPSON, R., VOGEL, A., ve SCHVANEVELDT, P. L., 2009. “ Relationship dissolutionand romance and mate selection myths”. Family Science Review, 14, ss.48-57.
- SANTROCK, J.W., 2014. Yaşam Boyu Gelişim, Çev;Yüksel.G, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 652s.
- SAYIN, U., 2014. “48-72 Aylarda Çocuklardaki Saldırganlık Davranışlarına Müdahale Yöntemi Olarak Ebeveyn Eğitim Programı Geliştirilmesi ve Etkililiğinin İncelenmesi”, Doktora Tezi ,Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- SHARP, E. A., ve GANONG, L. H., 2000. “Raising awareness about marital expectations: Are unrealistic beliefs changed by integrative teaching? ”Family Relations, 49(1), ss.71-76.
- SMITH, E.E., HOEKSEMA, S., FREDRICKSON, B., ve LOFTUS, R.G., 2003. Psikolojiye Giriş, Çev; Öncül, Ö., ve Ferhatoğlu, D., Arkadaş Yayınevi, Ankara, 677s.
- ŞENTÜRK,Ü.,2008. “Aile Kurumuna Yönelik Güncel Riskler”, Aile Ve Toplum Eğitim-Kültür Ve Araştırma Dergisi,4(14),ss.7-31.
- TÜİK,2006.Cinsiyete Göre Evlenilecek Kişide Aranılan ÖzelliklerinOranları, <http://rapory.tuik.gov.tr/> ,15/ 07/2016

- TÜİK,2006.Yaş Gruplarına Göre Evlenilecek Kişide Aranılan Özelliklerin Oranları <http://rapory.tuik.gov.tr/> ,15/ 07/2016
- WOOD, W., ve EAGLY, A.H., 2002. “A Cross-cultural analysis of the behavior of women and men: Implications for the origins of sex differences”, Psychological Bulletin, 128,(5), ss.699–727
- YAVUZER, H., 2010. Evlilik Okulu, Remzi Kitapevi, İstanbul, 320s.
- YILMAZÇOBAN, A. M., 2011. “Evlilikte Çiftleri Etkileyen Unsurlar ve Arkadaşlık İlkeleri” Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, (1),ss.178-95.
- YILDIRIM, İ., 2007. “Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçme Kriterleri”, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3(27) , ss.15-26
- YILMAZ, T., ve KALKAN, M., 2010. “Evlilik Öncesi İlişkileri Geliştirme Programının Çiftlerin İlişki Doyumuna Etkisi”, Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,10 (3), ss.1893-1920

6. EKLER

6.1. Ek-1 Kullanım İzni

Yrd. Doç. Dr. Hüdayar CIHAN GÜNGÖR

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi

Psikoloji Bölümü

Çankaya-ANKARA

Tel: 03124667533/3528

Fax: 03124667432

e-mail: hudayarcg@ybu.edu.tr

Assistant Professor,

Hudayar CIHAN GUNGOR

Yildirim Beyazit University

Faculty of Human and Social Science Department of Psychology

Çankaya-ANKARA-TURKEY

0903124667533-3528

e-mail: hudayarcg@ybu.edu.tr

6.2. Ek-2:Kişisel Bilgi Formu

Sayın katılımcılar,

Bu formlar, üniversite öğrencilerinin eş seçimine yönelik tutumlarının bireysel özellikleri açısından incelemeye yönelik olarak yapılan bir yüksek lisans tezi için hazırlanmıştır. İçtenlikle cevap vereceğinizi umuyoruz. Bu ankette kimliğiniz gizli tutulacaktır. Verdiğiniz cevaplar çok değerlidir. Sizden aldığımız samimi ve içten yanıtlar araştırmaya yön verecektir.

Çalışmamıza göstermiş olduğunuz ilgi ve yardımlarınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Aşağıdaki sorulardan size uygun olanı işaretleyiniz.

Çağ Üniversitesi Psikoloji Y.L Öğrencisi

Diğdem Tuzer

1- Cinsiyet; Kadın () Erkek ()

2- Yaş:

3- Bölümünüz:

4- Sınıf:

5- Güncel bir ilişkiniz var mı?

6- Eğer varsa ne kadar zamandır devam ediyor ?..... Yıl Ay

7- Şu andaki romantik ilişki durumunuz için aşağıdakilerden hangisi uygundur?

Flört () Söz/Nişan ()

8- Gelecekte evlilik düşünüyor ve/veya planlıyor musunuz?

Evet () Hayır ()

9- Cevabınız evetse önümüzdeki kaç yıl içerisinde evlilik planınız var?

10- Evliliğinizin hangi yolla gerçekleşmesi sizce en doğrusudur?

Görücü usulü () Flört ile karşılıklı kara vererek () Tanışarak ailelerin karar vermesi ile ()

Diğer

11-Anninizin eğitim durumu;

12-Babanızın eğitim durumu;

13-Anne ve babanızın birliktelik durumu;

6.3. Ek-3: Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeği Ve Yanıtların Dağılımı

Sayın Katılımcı;

Bu ölçek, bireylerin eş seçimine yönelik inançlarını belirlemeye yöneliktir. Aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra, sizi en iyi yansıttığını düşündüğünüz ifadeyi ilgili paranteze (X) işareti koyarak belirtiniz. Bu bir test olmadığından cevaplar doğru ve yanlış olarak değerlendirilmeyecektir. Önemli olan vereceğiniz cevapların sizi doğru olarak yansıtmasıdır. Ölçekteki hiç bir maddeyi boş bırakmadan cevaplayınız. Burada ifade ettiğiniz bilgiler sadece bu çalışma için kullanılacak olup, başka bir amaçla kullanılmayacaktır. Adınızı veya kimlik bilgilerinizi belirten herhangi bir ifade yazmayınız.

Yardımlarınız için teşekkür ederiz.

Açıklama: Aşağıdaki ifadelerden her birini okuduktan sonra, bu ifadeye ne ölçüde katıldığınızı gösteren sütuna ait olan kutucuğun içini (X)şeklinde işaretleyiniz.		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1	Çoğu yaşlılarım gibi, ben de bir gün evleneceğimden eminim.	5,2	4,9	22,1	38,8	29,0
2	Evlenmem için uygun olan tek bir gerçek aşk vardır, o da evleneceğim kişiyle olan aşktır.	8,8	15,3	22,5	30,0	23,5
3	Birbirimize karşı hissettiğimiz sevgi, evlenmek için asgari düzeyde yeterli bir neden olmalıdır.	8,5	12,1	22,8	42,3	14,3
4	Evlilik öncesi birlikte yaşamak, mutlu evliliği sürdürebilme şansımızı arttıracaktır.	21,5	23,5	19,2	21,2	14,7
5	Sevgilimle evlenmeyi düşünmeden önce, evliliğimizin süreceğinden kesinlikle emin olmalıyım.	2,0	6,5	5,9	33,9	51,8
6	Sevdiğim kişi benim için tamamıyla ideal olmasa bile onunla evlenebilirim.	17,7	20,3	33,8	19,3	8,9
7	Evlenilecek uygun kişiyi bulma, çabadan daha çok bir şans işidir.	6,5	10,1	21,8	30,9	30,6
8	Her yönüyle birbirine benzeyen çiftlerin ilişkileri çok sıradan ve sıkıcıdır.	12,4	24,8	28,7	22,1	12,1

9	Ben hayatta bir kez evleneceğim.	7,5	7,8	35,9	25,2	23,5
10	Dünyada mutlu bir evlilik yapabileceğim birçok kişi vardır.	12,1	17,9	30,0	26,1	14,0
11	Birbirimize duyduğumuz aşk, mutlu bir evlilik yürütmek için yeterli olmalıdır.	5,9	17,6	20,2	36,5	19,9
12	Evlilik öncesi birlikte yaşarsak, evliliğimizde daha mutlu olacağımıza inanıyorum.	25,8	19,6	21,9	19,6	13,1
13	Evlenmeden önce iyi bir eş olacağımdan tamamen emin olmalıyım.	2,3	4,6	7,2	41,7	44,3
14	İlişkimizdeki her şey beni memnun etmiyorsa, sevgilimle evlenmemeliyim.	6,2	15,0	29,0	28,7	21,2
15	Yeterince uzun süre beklersem, evlenebileceğim uygun kişi bir gün karşıma çıkar.	17,3	22,2	39,2	13,7	7,5
16	Evlenmeye karar verdiğim zaman, gelecekteki eşimle benzer özelliklere sahip olmak benim için önemlidir.	4,2	14,3	23,5	41,0	16,9
17	Dünyanın bir yerinde benim için uygun olan evlenmem gereken bir eş vardır, ben de başkaları için öyleyimdir.	3,9	5,9	20,6	42,8	26,8
18	Birbirimizi sevdiğimiz sürece, evliliğe giden yolda hiçbir engel tanımamalıyız.	4,9	13,7	23,1	35,2	23,1
19	İlişkimizi sınamanın bir yolu olarak, evlenmeden önce birlikte yaşamak bizim için iyi bir fikirdir.	24,9	19,7	22,6	20,7	12,1
20	Gelecekteki eşim ve ben evlenmeden önce çok iyi bir arkadaş olmalıyız.	2,3	4,9	9,4	43,0	40,4
21	Zamanın güçlü sevgimizi aşındırmayacağına inanana kadar evlenmemeliyiz.	6,2	15,4	26,5	31,7	20,3
22	Evleneceğim kişi bir eşte aradığım tüm niteliklere sahip olmalıdır.	2,0	15,3	20,2	39,1	23,5
23	Evlenecek uygun kişiyi bulmak, benim kontrol edebileceğim bir şey değildir.	16,3	15,3	23,8	26,1	18,6
24	Birçok yönden bana benzeyen biriyle evlendiğimde ilişkimiz daha güçlü olacaktır.	6,5	10,7	30,0	33,6	19,2
25	Dünyada evlenebileceğim 'sadece bir tek' uygun kişi vardır.	22,1	25,4	26,7	13,4	12,4
26	Ancak bir aptal, çok sevdiği biriyle evlenmekten kaçır.	14,4	19,9	30,4	16,7	18,6
27	Evlenmeden önce birlikte yaşamak, evliliğimizin nasıl gideceğini sınamanın iyi bir yoludur.	24,3	20,0	21,6	19,3	14,8

28	Evlenmeden önce evliliğe tamamen hazır olana kadar beklemeliyim.	2,9	6,2	13,7	42,8	34,3
29	Benim ihtiyaçlarımın hepsine cevap vereceğinden emin olmasam bile yine de sevgilimle evlenirdim.	15,4	23,0	34,4	18,4	8,9
30	Bazıları benim evlilik beklentilerime uygun değildir.	4,9	6,6	14,8	41,6	32,1
31	Evlenmek için fazla çaba harcamasam da bir gün evleneceğim.	8,9	7,9	25,6	38,4	19,3
32	Benim kişilik özelliklerimin tam tersi özelliklere sahip birisiyle evlenmeliyim.	37,7	26,2	24,3	6,2	5,6

7. ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı: Diğdem TUZER

Doğum Yeri ve Yılı: Ankara/1977

Yabancı Dili: İngilizce

E mail : digdemtuzer@gmail.com

EĞİTİM DURUMU

(2007-2010): Yüksek Lisans, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Psikoloji Anabilim Dalı, Mersin.

(1997-2001) : Lisans, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

(1995-1997) : Ön Lisans, Çukurova Üniversitesi, Adana.

(1991-1994) : Lise, Borsa Lisesi, Adana.

(1988-1991) : Ortaokul, Ziyapaşa Ortaokulu, Adana.

(1983-1988) : İlkokul, Tatbikat İlkokulu, Adana.

ÇALIŞMA HAYATI

(2011-): Büyük Selçuklu Anadolu Lisesi, Adana.

(2008-2011): Dr. Nurettin- Perihan Erk Teknik ve EML, İstanbul.

(2005-2008): Ümraniye İmamhatip Lisesi, İstanbul.

(2004-2005) : Edip Mungan İlköğretim Okulu, Mardin.

(2001-2004) : Orhan Çobanoğlu Lisesi, Adana.